दुग्ध विकास संस्थान

एकीकृत वित्तीय अवस्थाको विवरण

२०८० साल आषाढ मसान्तको

विवरण	नोट	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
		३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
गैर चालु सम्पत्ति					
स्थिर सम्पत्ति					
सम्पत्ति, प्लान्ट र उपकरणहरू	४	३,५०३,९३२,३०१	३,६६४,०९३,१२८	३,६९७,९४१,७०१	३,६४८,७०१,३०२
ख्याति र अमुर्त सम्पत्ति	५	३९३,५००	३९५,५००	३९५,५००	३९५,५००
वित्तीय सम्पत्ति		-	-	-	-
सहायक कम्पनीमा लगानी	६	-	-	-	-
एसोसिएट कम्पनीमा लगानी	७	-	-	१२,७००,०००	१२,७००,०००
अन्य लगानी	८	२४,१२२,१००	२३,४५१,०००	२४,०००,०००	२३,४०८,१००
स्थगन कर सम्पत्ति	९	-	-	-	-
अन्य गैर चालु सम्पत्ति	१०	१३,५४४,४१२	२२,०२१,१०६	१३,४४४,४१२	२२,०२१,१०६
जम्मा गैर चालु सम्पत्ति		३,७११,२२८,४११	३,७१५,१०८,७३४	३,७०८,६३१,६६२	३,७१२,३१४,०६८
चालु सम्पत्ति					
मौज्दात	११	४१५,२९४,५६९	३०६,४१४,४९६	४१३,६६८,९३३	३०२,१०४,४१६
वित्तीय सम्पत्ति					
व्यापारिक असामी लिनुपर्ने	१२	२३४,५९१,८३५	१९३,६५७,७१४	२२३,६३०,३३६	१८४,३३३,३०६
नगद तथा नगद समान	१३	५९७,६१९,७९७	३०३,४३४,७०३	१९३,३०१,०७३	२९६,५८२,०८०
चालु कर सम्पत्ति	१४	३४,४५१,८११	३२,१८३,५९२	३३,७२४,२२४	३१,९९६,७५४
अन्य चालु सम्पत्ति	१५	२००,८५८,०३६	२०८,३६४,५३१	१९८,८५४,२३३	२०३,०४८,२४३
जम्मा चालु सम्पत्ति		१,१८३,९४५,०९७	१,०४४,४९७,३५६	१,१६४,७४७,७६२	१,०२३,४४९,६२४
जम्मा सम्पत्ति		३,८९५,१७४,२१०	३,७५९,६०५,४६०	३,८७३,३७९,४२४	३,७३५,७६३,६९२
कोष तथा दायित्व					
कोष					
नेपाल सरकारबाट प्राप्त कोष	१६	३६६,५२४,७६७	३६६,५२४,७६७	३६६,५२४,७६७	३६६,५२४,७६७
जगेडा तथा कोषहरू	१७	२,३५०,४६८,९४३	२,३५०,०४४,६९०	२,३४८,२६१,७८९	२,३४८,२६१,७८९
संचित नाफा /नोक्सान	१८	(१,८३४,२९१,८९२)	(१,२१७,७४२,६५६)	(१,८३३,१४६,४४३)	(१,२६९,१९०,५४०)
नियन्त्रण नहुने स्वार्थ		९,४४३,४८६	९,४५४,८२६	-	-
जम्मा कोष		८९१,१४३,४११	१,५०८,५७९,८४३	८८१,४०१,११३	१,४४८,४६१,९४६
दायित्व					
गैर चालु दायित्व					
ऋण सापटी	१९	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००
वित्तीय दायित्व					
व्यवस्थाहरू	२०	१,३६८,४९८,०८९	१,१७७,५९६,४४१	१,३६८,४७८,०८९	१,१७७,५९६,४४१
स्थगन कर दायित्व	९	८४,०६२,२९१	१०६,२६२,८०८	८६,६६८,३८५	१०८,८१२,७०८
अन्य गैर चालु दायित्व	२१	-	-	-	-
जम्मा गैर चालु दायित्व		१,८०२,५६०,३८०	१,६३३,८५९,२४९	१,८०४,१४६,४७४	१,६३६,४१३,११८
चालु दायित्व					
वित्तीय दायित्व					
ऋण सापटी	२२	१३४,५४८,९०७	२००,८४८,९०७	१३४,५४८,९०७	२००,८४८,९०७
व्यापारिक भुक्तानी दिनुपर्ने	२३	५३१,६००,०३१	१७७,६०१,५५८	५६९,५०४,०८९	१५४,०३४,३१४
धरौटीहरू	२४	२,५५४,५६४	१,३६०,५०१	१८६,९६१	१८६,९८१
चालु कर दायित्व	१४	-	-	-	-
अन्य चालु दायित्व	२५	४७२,०२३,०८३	२३४,१०६,७१०	४५२,०२३,७८३	२३४,१०६,७१०
जम्मा चालु दायित्व		१,१९९,९१०,४९८	६१४,७१५,६६७	१,१८७,६६१,८१७	६००,८८८,६२९
जम्मा दायित्व		३,००३,०३०,७९८	२,२५०,७१४,६१६	२,९९१,८०८,२९१	२,२३७,३०१,७४७
जम्मा कोष तथा दायित्व		३,८९४,१७४,२१०	३,७५९,६०५,४६०	३,८७३,२०९,४३४	३,७३५,७६३,६९२

आजको मितिको हाम्रो प्रतिवेदन अनुसार

डा.सूर्य प्रसाद पौडेल
सदस्य

डा. देव बहादुर थापा
अध्यक्ष

मि.प. शिवहरी शर्मा
लेखापरीक्षक

उप-महालेखापरीक्षक
(वामदेव शर्मा अधिकारी)

डा.शालक चौधरी
सदस्य

पूर्ण प्रसाद नौपाने
सदस्य

फणीन्द्र तिवारी
सदस्य

हरिशरण घिमिरे
सदस्य

वासुदेव कनौजे
मि. प्रमुख
आर्थिक व्यवस्थापन विभाग

... प्रसाद अधिकारी
नि. महाप्रबन्धक

दुग्ध विकास संस्थान

एकीकृत नाफा नोक्सान विवरण

२०७९ श्रावण १ देखि २०८० आषाढ ३१ सम्म

विवरण	नोट	समूह यस वर्ष	समूह गत वर्ष	दुग्ध विकास संस्थान यस वर्ष	दुग्ध विकास संस्थान गत वर्ष
बिक्री	२१	३,६७४,३६८,२४९	३,९३२,७९९,८२३	३,५५८,७१३,१६९	३,८८९,३९६,१२६
अन्य व्यवसायिक आम्दानी	२३	३६,०९१,४०९	३९,७४४,५२८	४५,२४८,१६१	३६,९८९,१८४
कुल आम्दानी		३,७१०,४५९,६५८	३,९७२,५४४,३५१	३,६०३,९६१,३३८	३,९२६,५८५,३१३
खर्च					
बिक्री लागत खर्च	२८	३,८२५,७०६,५४९	३,७०४,१५५,२८४	३,४१४,७८३,५८६	३,५५५,११९,८८४
वितरण खर्च	२९	१३४,६६३,२२६	१३२,५८०,६०५	११४,६६३,२२६	१४८,२८०,६०५
प्रशासनिक तथा अन्य संचालन खर्चहरू	३०	२६८,४११,७०७	२६३,१९७,९१४	२५५,६२२,५१२	२४०,२७७,१६८
वित्त खर्च	८	४१,८२६,४८८	५३,७४१,३२०	४१,१३१,८८०	५२,१८१,४००
ह्रासकट्टी खर्च		१४०,९४१,६६२	१३१,६९८,७८०	१४०,९४१,६५५	१४१,६९८,५८७
संचित बिदा खर्च		६६,४७०,४३३	३३,४३४,३६८	६६,४७०,४३३	३३,४४४,६६८
ब्याज खर्च		२२,४२९,८५७	२१,६२०,१८३	२२,४२९,८५९	२१,६२०,१८३
कुल खर्च		४,४८०,६४१,५८७	४,३४८,५४८,०६०	४,१९५,१६३,२२१	४,३०५,००७,४२५
कर अघिको नाफा/(नोक्सान)		(७७०,१७९,९२९)	(३७५,९४३,७०९)	(५९१,२०१,८८३)	(३७८,३२२,१११)
आयकर खर्च				-	-
चालु वर्षको आयकर		६२९,३३७	७५,४४[illegible]	-	-
स्थगन कर आम्दानी/(खर्च)	९	४,६२६,६३५	(३,५९४,६६३)	४,४७४,३०७	(३,१२०,६०८)
कर पछिको नाफा/(नोक्सान)		(७७५,४१२,६३१)	(३७१,९५४,९८७)	(५९५,६७६,१९१)	(३७५,४४२,७९९)
वितरण योग्य नाफा (नोक्सान)					
संस्थानको		(७७५,७४५,४२९)	(३७१,७३६,४४७)		
नियन्त्रण नहुने स्वार्थको (Non Controlling Interest)		३३२,७९८	११८५४०		
खुद मुनाफा		(७७५,४१२,६३१)	(३७१,९५४,९८७)	(५९५,६७६,१९१)	(३७५,४४२,७९९)

आजको मितिको हाम्रो प्रतिवेदन अनुसार

डा. सूर्य प्रसाद पौडेल
सदस्य

डा.- बिर बहादुर क्षेत्री
अध्यक्ष

लेखा परीक्षक

(बामदेव शर्मा अधिकारी)
उप-महालेखापरीक्षक

डा.बालक चौधरी
सदस्य

पूर्ण प्रसाद न्यौपाने
सदस्य

फणिन्द्र तिवारी
सदस्य

हरिशरण घिमिरे
सदस्य

वासुदेव बस्नेत
नि. प्रमुख
आर्थिक व्यवस्थापन विभाग

प्रमोद प्रसाद अधिकारी
नि.महाप्रबन्धक

दुग्ध विकास संस्थान

एकीकृत अन्य विस्तृत आयको विवरण

२०७९ श्रावण १ देखि २०८० आषाढ ३१ सम्म

विवरण	नोट	समूह यस वर्ष	समूह गत वर्ष	दुग्ध विकास संस्थान यस वर्ष	दुग्ध विकास संस्थान गत वर्ष
वर्ष भरिको खुद नाफा/(नोक्सान)		(५४५,८७२,६४२)	(५७७,३५४,९८८)	(४६४,६८७,२१४)	(५७६,६२२,७१९)
अन्य विस्तृत आम्दानी कर कट्टी पश्चात					
नाफा नोक्सान हिसाबमा पुनर्वर्गीकरण नहुने शिर्षकहरू					
बजार मुल्यमा मापन हुने इक्वीटि उपकरणमा परिवर्तन					
लगानी पुनर्मूल्यांकनमा भएको नाफा/(नोक्सान)					
परिभाषित लाभ योजनामा भएको Actuarial नाफा / (नोक्सान)		(१६७,०७९,२२२)	४५,८४४,६९२	(१६७,०७९,२२२)	४५,८४४,६९२
माथि उल्लेखित विवरणसंग सम्बन्धित कर		१६,७०३,९३३	(४,५८४,४६९)	१६,७०३,६२४	(४,५८४,४६९)
कर पछिको विस्तृत नाफा		(६९६,२४७,९३१)	(५३६,०९४,७६५)	(६१५,०६२,८१२)	(५३५,३६२,४९६)

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

डा. सूर्य प्रसाद पौडेल
सदस्य

डा. वेद बहादुर जोशी
अध्यक्ष

सि.ए. शिवहरि शर्मा
लेखापरिक्षक

उप-महालेखापरिक्षक
(वामदेव शर्मा अधिकारी)

डा. बालक चौधरी
सदस्य

पूर्ण प्रसाद न्यौपाने
सदस्य

फणिन्द्र तिवारी
सदस्य

हरिशरण घिमिरे
सदस्य

वासुदेव बनेत
नि. प्रमुख
आर्थिक प्रशासन विभाग

राजेन्द्र प्रसाद अधिकारी
नि. महाप्रबन्धक

दुग्ध विकास संस्थान

एकीकृत नगद प्रवाह विवरण

२०७९ श्रावण १ देखि २०८० आषाढ ३१ सम्म

रु

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	यस वर्ष	गत वर्ष	यस वर्ष	गत वर्ष
संचालन गतिविधिको नगद प्रवाह				
आयकर खर्च अघिको खुद नाफा (खुद नोक्सानी)	(१६६,३२५,४८९)	(२३५,०८५,४१८)	(१६५,७०७,८०६)	(२०९,४४८,७७९)
अन्य विस्तृत आम्दानी	(१५०,२२४,७९१)	४३,०५०,२२३	(१५०,६६४,२९६)	४३,०५०,२२६
समायोजन	(१,०३१)	२१८		
जोड्नुः				
(१) ह्रास कट्टी	४१,८२६,४००	४३,२४९,३२०	४१,६२१,८८७	४५,१८९,९७४
(२) अपलेखन खर्च	-	-	-	-
(३) ब्याज खर्च	२२,५२९,८४९	२९,६२०,१८८	२२,५३९,६४१	२९,६२०,१८३
(४) व्यवस्थाहरू	-	-	-	-
(५) नेपाल सरकारबाट प्राप्त शेयर रकमी	-	-	-	-
(६) अन्य			-	-
(७) आयकर हिसाब मिलान			-	-
(८) पूर्वावधि	-	-	-	-
कार्यशील पूँजी परिवर्तन अघिको संचालन नगद प्रवाह	(३४२,२२७,४०९)	(२४३,८४२,४४५)	(३४४,३२१,००३)	(२४४,३८०,६१४)
चालु सम्पत्तिमा भएको कमी (वृद्धि)	(२४४,३३६,३२०)	५२०,४४२,४४३	(२४४,३०७,८८१)	४६४,९०४,४१९
चालु दायित्वमा भएको वृद्धि (कमी)	४८६,६४४,६२१	(२५५,६४९,३०४)	४८५,०३६,९४३	(२५९,००३,२८१)
गैर चालु सम्पत्तिमा भएको कमी (वृद्धि)	१३,२१८,२१४	३,३४४,८८३	१३,२१८,३३४	३,३१८,८८०
गैर चालु दायित्वमा भएको वृद्धि (कमी)	१८८,९८१,३४८	(५६,९३७,०९४)	१८८,९८१,३४८	(५३,३७१,०१४)
आयकर खर्च समायोजन	(२१,२००,४४०)	६,९०८,१०८	(२१,१०८,२९२)	७,२०४,०५३
उपदानको रकम गत लागत कोषमा जम्मा	-		-	-
संचालनबाट नगद प्रवाह	-	-	-	-
(१) ब्याज भुक्तानी	-	-	-	-
(२) आयकर भुक्तानी	-	-	-	-
(३) असाधारण कारोबारको नगद प्रवाह	-	-	-	-
(४) असाधारण कारोबारबाट प्राप्त आम्दानी / खर्च	-	-	-	-
संचालन गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह	(२१,७३८,८४४)	(१०७,६४३,९२१)	(२०,९९४,९६४)	(११४,४९७,०७३)
लगानी गतिविधिको नगद प्रवाह				
(१) ब्याज लाभांश प्राप्त				
(२) स्थिर सम्पत्ति लगानीको बिक्री (खरिद)	(६०,८८८,५२७)	(९३,०६१,२००)	(४९,१६३,३०९)	(४४,८३३,९८६)
(३) ऋण सापटी र अग्रिममा भएको कमी (वृद्धि)		१५०,०००,०००		१५०,०००,०००
(४) दीर्घकालीन लगानीमा भएको कमी (वृद्धि)				-
(५) अन्य लगानीमा कमी (वृद्धि)	(२२,१००)	(१,४११,१००)	(२२,१००)	(१,४६२,४००)
(६) ख्याति र अमूर्त सम्पत्ति बिक्री (खरिद)	-	३९५,४०७	-	(३५३,२०१)
लगानी गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह	(६१,४५०,४२७)	१०४,१२३,०७८	(४९,७८४,२०९)	१११,४४६,३१४
वित्तिय गतिविधिको नगद प्रवाह				
कोषमा वृद्धि	(३३,६६४)	१०,२४८,३०८	-	२,६१४,७९१
दीर्घकालीन ऋण भुक्तानी			-	-
ब्याज खर्च	(२२,५२९,८४९)	३३,५४०,१८३	(२२,५३९,६४१)	(२९,६२०,१८३)
वित्तिय गतिविधिबाट खुद नगद प्रवाह	(२२,५६५,५१३)	(१९,३४४,८७४)	(२२,५३९,६४१)	(२७,००६,३६४)
नगदमा भएको खुद वृद्धि/(कमी) (क + ख + ग)	(१०५,४०१,५४२)	(२१,८६४,७७७)	(१०३,२८०,०३१)	(३०,४०३,१३१)
वर्षारम्भमा नगद तथा बैंक मौज्दात	३०३,५२४,७७०	२३५,३३१,४२२	२९६,४८३,१०७	३२६,६७१,२१९
वर्षान्तमा नगद तथा बैंक मौज्दात	१९७,११३,३८७	२०३,४६६,६४५	१९३,२०१,०७६	२९६,२६८,०८८

अधिकृत लेखा परीक्षकको प्रतिवेदन अनुसार

डा.सूर्य प्रसाद पौडेल
सदस्य

डा.मेघ बहादुर क्षेत्री
अध्यक्ष

सि.ए. शिवहरि शर्मा
लेखापरिक्षक

उप-महालेखापरिक्षक
(नामदेव शर्मा अधिकारी)

डा.बालक चौधरी
सदस्य

पूर्ण प्रसाद न्यौपाने
सदस्य

फणिन्द्र तिवारी
सदस्य

हरिशरण घिमिरे
सदस्य

वासुदेव मल्लेत
नि. प्रमुख
आर्थिक व्यवस्थापन विभाग

मुकेश प्रसाद अधिकारी
नि.महाप्रबन्धक

दुग्ध विकास संस्थान

एकीकृत इक्वीटीमा भएको परिवर्तनको विवरण

२०७९ श्रावण १ देखि २०८० आषाढ ३१ सम्म

रु.

विवरण	शेयर सरकारबाट प्राप्त कोष		जगेडा	पुनर्मूल्यांकन कोष	संचित नाफा /नोक्सान	पूँजीगत कोष	बिमाङ्कर नघुने लाभ	जम्मा
२०७८ श्रावण ०१ गतेको मौज्दात (NFRA मार्गदिशा)	५५,४२४,७५७	-	३६६,६११,७०८	१,९७७,०५९,६८२	(८८१,३०१,००५)	१४२,५२९	८,३३४,२८६	१,६३४,०७८,४५२
वितरण नहुने स्रोत हिसाब मिलान-गत वर्षको								
सहायक कम्पनीको शेयर पूँजी					नीन -	५१	(१८८)	-
अनुदान प्रदेश सरकारबाट प्राप्त								
कृषि सामग्री क. लि. लगानी			६,१४८,३६१					६,६४८,३६६
आ.व. २०७८/७९ अवधि नाफा (नोक्सान)	-		१,४०६,४००					१,४०६,४००
बिमाङ्क नहुने लाभ			-	-	(१०७,२७७,४९७)	१,६४०,०६३	२२८,४१०	(१०७,६६४,६२४)
स्थगन कर दायित्व हिसाब मिलान							१,०५३,९६०	१,०५३,९६४
अन्य विस्तृत आम्दानी	-			-	-			
लगानी उपकरण (शेयर) को Fair Value परिवर्तनबाट भएको नाफा/नोक्सान	-		-	-		-	-	-
जग्गा सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कनबाट Reserve	-		-	-	-	-	-	-
Actuarial Gain/(Loss) on defined benefit plans	-		-	-	४२,०५०,२३३	-	-	४२,०५०,२३३
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	५५,४२४,७५७	-	३७१,४१०,४०६	१,९७७,०५९,६८२	(१,२१४,७९३,०६७)	२,४८२,५०४	९,४१६,८४६	१,३०५,८७९,८४६
वितरण नहुने स्रोत हिसाब मिलान-गत वर्षको	-			-	(१,०५७)	-	१,०५८	-
सहायक कम्पनीको शेयर पूँजी				-	-	-		-
सहायक कम्पनीको पूँजीगत कोष				-	-	-		-
अनुदान प्रदेश सरकारबाट प्राप्त			-		-			-
कृषि सामग्री क. लि. लगानी			-					-
आ.व. २०७९/८० अवधि नाफा (नोक्सान)			-					-
बिमाङ्क नहुने लाभ			-		(४७६,२४८,२३९)	-	३३२,७१८	(४७६,९१२,६३१)
स्थगन कर दायित्व हिसाब मिलान	-					(६७८,२०४)	(१९२१८३)	(७७०,३०९)
लगानी उपकरण (शेयर) को Fair Value परिवर्तनबाट भएको नाफा/नोक्सान				-	-			-
अन्य विस्तृत आम्दानी			-		-			-
जग्गा सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कनबाट नाफा (नोक्सान)	-		-	-	-			-
Actuarial Gain/(Loss) on defined benefit plans	-		-	-	(२०८,३३४,४९१)			(१५०,३३४,२९९)
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	५५,४२४,७५७	-	३७१,४१०,४०६	१,९७७,०५९,६८२	(१,८३४,२९४,८३६)	२,८०४,३१७	९,३५७,४८६	६४६,६३१,४११

आजको मितिको हाम्रो संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

डा.पूर्ण प्रसाद पौडेल
सदस्य

अध्यक्ष

महाप्रबन्धक

उप-महालेखापरीक्षक
(बामदेव शर्मा अधिकारी)

डा.बलराम चौधरी
सदस्य

दुर्गा प्रसाद न्यौपाने
सदस्य

फणिन्द्र तिवारी
सदस्य

हरिशरण घिमिरे
सदस्य

वासुदेव बस्नेत
नि. प्रमुख
आर्थिक प्रशासन विभाग

रामचन्द्र प्रसाद अधिकारी
नि.महाप्रबन्धक

दुग्ध विकास संस्थान
इक्वीटीमा भएको परिवर्तनको विवरण
२०७९ श्रावण १ देखि २०८० आषाढ ३१ सम्म

रु.

विवरण	दुग्ध विकास संस्थान					
	नेपाल सरकारबाट प्राप्त कोष	संचिता	पुनर्मूल्याङ्कन कोष	संचित नाफा /(नोक्सान)	पुँजीगत कोष	जम्मा
२०७८ श्रावण ०१ गतेको मौज्दात (NFRS बमोजिम)	३६६,४२४,७९७	३६३,६९५,३०८	१,२७७,०५१,६८२	(८७९,४४०,९३४)	-	१,८२७,३११,६५६
आ. व. २०७८/७९ भएको नाफा /(नोक्सान)	-	-	-	(३२९,४४२,७१५)	-	(३७९,४४२,७१५)
आ. व. २०७८/७९ को अन्य विस्तृत आम्दानी	-	-				
अनुदान प्रवेश सरकारबाट प्राप्त		६,१४८,३९९				
कृषि सामग्री कं. लि. [illegible]		१,४०८,४००				
स्थगन कर दायित्व हिसाब मिलान	-	-	-	-		
लगानी उपकरण (शेयर) को Fair Value परिवर्तनबाट भएको नाफा /(नोक्सान)						
स्थिर सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कनको Reversal	-	-	-	-	-	-
Actuarial Gain/(Loss) on defined benefit plans	-	-		४२,०६०,२२३	-	४२,०६०,२२३
२०७९ आषाढ ३२ को मौज्दात	३६६,४२४,७९७	३७१,२४०,१०६	१,२७७,०५१,६८२	(१,२१६,१२२,६६०)	-	१,४९८,४६३,९९५
आ. व. २०७९/८० भएको नाफा /(नोक्सान)	-	-	-	(४६६,९२३,११३)		(४६६,९२३,११३)
आ. व. २०७९/८० को अन्य विस्तृत आम्दानी			-	-		-
अनुदान प्रवेश सरकारबाट प्राप्त				-		-
कृषि सामग्री कं. लि. बाट प्राप्ति						-
स्थगन कर दायित्व हिसाब मिलान	-	-				-
लगानी उपकरण (शेयर) को Fair Value परिवर्तनबाट भएको नाफा /(नोक्सान)						
आयकर हिसाब मिलान	-	-	-	-		-
स्थिर सम्पत्तिको पुनर्मूल्याङ्कनको Reversal	-	-	-	-		-
Actuarial Gain/(Loss) on defined benefit plans	-	-	-	(१५०,२२५,२९१)		(१५०,२२५,२९१)
२०८० आषाढ ३१ को मौज्दात	३६६,४२४,७९७	३७१,२४०,१०६	१,२७७,०५१,६८२	(१,८३२,१६८,४४३)		८८१,४०१,६४३

आजको मितिको संलग्न प्रतिवेदन अनुसार

डा.सूर्य प्रसाद पौडेल
सदस्य

डा.भैर बहादुर खत्री
अध्यक्ष

मि.प्र. शिवहरि शर्मा
लेखापरीक्षक

उप-महालेखापरीक्षक
(बामदेव शर्मा अधिकारी)

डा.बालक चौधरी
सदस्य

पूर्ण प्रसाद न्यौपाने
सदस्य

फणिन्द्र तिवारी
सदस्य

हरिशरण घिमिरे
सदस्य

वासुदेव सत्पेत
नि. प्रमुख
आर्थिक व्यवस्थापन विभाग

राजेन्द्र प्रसाद अधिकारी
नि. महाप्रबन्धक

* सम्पत्ति, प्लान्ट र उपकरणहरू

विवरण	जग्गा	भवन	कम्प्युटर र सामाग्रीहरू	मेसिनरी	परिवहन साधन	फर्निचर र फिक्स्चर	अन्य उपकरणहरू	पूँजीगत निर्माण	जम्मा
लागत मोल									
श्रावण ०१, २०७७ को मौज्दात	२,१८९,३००,०९८	२२१,११७,८३४	४४,९०८,३६२	९३८,१३०,३३३	१४०,६३०,८३१	९,४८०,७४५	७६,४०३,६६३	५,३७८,३२४	३,६३५,३३३,८८१
यस वर्ष थप	९४,६२३	१,६००,६६४	२,६०३,४०२	१८,११०,३४४	१४,८५०,९१०	४६०,१२४	२,४१२,५७१		४०३,४८८,३४४
समायोजन/पूँजीकृत		–	४९,०००	४४६,१०३	१२०,७४३	१०,९८६	५२,३००		१,१५०,८२४
यस वर्षको बिक्री		–	–	–	–	–	–	४,३७९,४४६	४,३३४,३४६
खारेज		–	–	–	–	–	–		–
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	२,१८९,३९४,७२१	२२२,७०८,४९२	४६,८९४,२०४	९०९,८६६,०७१	१५६,६९३,३४४	१०,१५२,०५२	७८,८२०,१४४	४,३९६,४७८	३,६१९,७०७,११४
यस वर्ष थप	–	६,९१०,८१९	३,७२०,०६०	१६,३३३,३३१	४,१६३,७००	२४१,९१३	३,६२०,११४	१,१५०,३८८	३६,८३९,२८६
समायोजन/पूँजीकृत		२,४२०,३३३	९९३,४२०	१,५०९,४२४	४८०,७७१	११६,४३१	१,३३०,२६६		७,२३०,३४६
यस वर्षको बिक्री									–
खारेज									–
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	२,१८९,३९४,७२१	२२२,४०८,००९	४७,१६८,७९१	९३९,६३८,१६१	१६१,७७९,४८८	१०,२९३,७७४	७९,८६४,३६२	४,७७७,२०९	३,६४४,०७५,३८३
यस वर्ष थप	–	२४,८३०	३७८,१२०	४९,३४३,३८१		३३९,६६९	१,०३९,४२४	३८०,३४१	५१,९६९,३०४
समायोजन/पूँजीकृत		४४८,३१०		४४४,१७०	२०१,१४८	१५३,४४३	३३,२०४		१,९०६,३९३
यस वर्षको बिक्री									–
खारेज	–								–
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	२,१८९,३९४,७२१	२२२,०४०,९४९	४७,३९६,०७१	१,०३६,३३४,२३१	१६१,४७४,४९१	१०,२३३,१४०	८२,३१३,६३४	५,०३७,७४१	३,७३४,४४४,११४
ह्रास कट्टी र हानी/नोक्सानी									
श्रावण १, २०७७ को मौज्दात		११०,१३४,६९१	३४,३१२,७६१	६००,६३८,४६०	१४४,१८७,३८१	७,७७०,८५०	६८,३६०,३०६		९६६,६८७,६४७
यस वर्षको ह्रासकट्टी		३,०२६,४२४	२,३६१,४०७	३३,१६८,०१८	५,६४८,९३१	२७१,४३२	३,६०७,४४४		५०,३४८,७०३
समायोजित ह्रासकट्टी		७८,८१०	७१,८०६	२४१,६६०	४१८,३१६	४३,६५८	४०१,२८४		१,३६१,४६०
समायोजन		–							
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात		११४,५८८,०६१	३६,८३५,४८०	६३४,३३०,८४४	१५०,५७२,११६	८,४४४,४०७	७२,६०१,४३३	–	१,०१९,३६८,५९०
यस वर्षको हानी नोक्सानी		–	–	–	–	–	–	–	
यस वर्षको ह्रासकट्टी		४,६१५,७८१	२,३३८,०४३	२६,८४७,३६३	१२,००४,७६३	४०१,११३	३,६१०,४७०	–	४९,८६१,४००
समायोजित ह्रासकट्टी		१३१,३३८	७१,३६६	९०९,७००	४३१,१०७	४२,२४७	३४१,११२	–	१,६५७,९१०
समायोजन		–	–	–	–	–	–	–	–
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात		११९,३१५,४१३	३९,१४३,८४७	६६०,६४७,७२८	१६२,१७०,१०४	८,८६१,३६१	७५,६४४,१२३	–	१,०७१,१४८,९११
यस वर्षको हानी नोक्सानी									
यस वर्षको ह्रासकट्टी		३,९२६,११४	४,१४१,४४१	४६,३६२,११४	९,४४४,३६८	४१६,९०१	३,४२२,०२६		६९,७४१,८८०
समायोजित ह्रासकट्टी		२४७,०८३	१२,४३४	४५०,०६४	६०३,२०४	५२,६२४	४३१,४६४		१,७०४,३०८
समायोजन									
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात		१२३,०९४,०११	४३,३२६,७७७	७०६,९१४,७३०	१७०,४४२,४४४	९,२३१,२६४	७८,२२४,३८०	–	१,१३१,०७४,९३०
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	२,१८९,३९४,७२१	१०८,१२०,४३१	९,९५८,७२४	२७५,५३५,२२७	६,१२१,२२८	१,७०७,६४५	६,२१८,७११	४,३९६,४७८	२,६०० ,३३८,५२४
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	२,१८९,३९४,७२१	१०३,०९२,५९६	८,०२४,९४४	२७८,९९०,४३३	–,६०९,३८४	१,४३२,४१३	४,२२०,२३९	४,७७७,२०९	२,५७२,९२६,४७२
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	२,१८९,३९४,७२१	९८,९४६,९३८	४,०६९,२९४	३२९,४१९,५०१	[illegible]	१,००१,८७६	४,०८९,२५४	५,०३७,७४१	२,६०३,३६९,१८४

७ सम्पत्ति, प्लान्ट र उपकरणहरू

विवरण	जग्गा	भवन	कम्प्युटर र सहायक उपकरण	मेशिनरी	कुल विकास संस्थान सवारी साधन	फर्निचर र फिक्चर्स	अन्य उपकरणहरू	पुँजीगत निर्माण	जम्मा
परल मोल									
श्रावण १, २०७७ मा मौज्दात	२,३८७,८१९,६६३	३१९,३७६,२८६	४४,७४२,२७७	९९९,०११,७७१	१६७,६६०,०९६	८,४९३,०१४	७१,८८४,८७०	८,३५८,३९४	३,५५४,७८३,३८०
यस वर्ष थप	१३,६२६	१,६५०,२८७	१,८०४,१९३	१९,११८,११०	१०,८९४,१७४	३१९,९२०	४,१८८,८०१		३७,३९८,७४४
पूँजीकृत									
यस वर्षको बिक्री	–	–	–	–	–	–	–	४,१३१,३४१	४,९३९,४४६
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	–	–	–	–	–	–	–	–	–
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	२,३८७,८८०,२८९	३२०,९२५,८७१	४६,५४६,८७१	१,०१८,१३१,९२०	१७८,५५४,२७२	८,८१३,९३०	७६,०७०,६२१	४,२२६,८४८	३,९०७,९८०,२३८
यस वर्ष थप	–	८,४३२,३४३	३,२१८,०९८	१४,३३४,२०१	४,२०३,०००	४३६,४१५	४,९६४,८२४	१,११८,७६८	३६,७२५,१४९
पूँजीकृत	–	–	–	–	–	–	–	–	–
यस वर्षको बिक्री	–	–	–	–	–	–	–	–	–
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	–	–	–	–	–	–	–	–	–
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	२,३८७,८८०,२८९	३२९,३५८,२१४	४९,७६४,९६९	१,०३२,४६६,१२१	१८२,७५७,२७२	९,२५०,३४५	८०,०३५,४०५	४,४७७,२०५	४,०७५,९८९,८२०
यस वर्ष थप		१३,४५७	९०७,४८०	४१,६६३,२८२	–	३३६,८६४	१,०३२,४६०	६००,८३८	४४,५५४,३८१
पूँजीकृत									
यस वर्षको बिक्री									
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन									
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	२,३८७,८८०,२८९	३२९,३७१,६७१	५०,६७२,४४९	१,०७४,१२९,४०३	१८२,७५७,२७२	९,५८७,२०९	८१,०६७,८६५	५,०७८,०४३	४,१२०,५४४,२०१
ह्रास कट्टी र हानी/नोक्सानी									
श्रावण १, २०७७ को मौज्दात		१३२,७७७,४४२	४४,४३२,४२६	४११,१५२,०७१	११४,६६२,९३४	७,०७३,४३१	६६,६६१,००१	–	७७६,७५८,७१५
वर्षको ह्रासकट्टी		–	–	–	–	–	–	–	–
वर्षको हानीकट्टी		६,२८२,९६१	२,२४५,४०१	५९,७४६,७७८	९,५६६,२४१	४०१,७३६	३,२०५,०४८	–	८१,४४८,१६५
बिक्री (Disposals)		–						–	–
समायोजन								–	–
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात		१४४,१४६,०२०	३६,७४७,७७६	५२७,०५०,०७३	१६३,२४६,६६६	८,३२४,६७७	९१,३९४,०७४		१,०४४,७३३,८९६
वर्षको ह्रासकट्टी		–	–	–	–	–	–	–	–
वर्षको हानीकट्टी		५,२५४,५८६	३,०७०,७६२	४८,८४१,३६३	१०,०४४,७६१	३७१,६१२	४,४४०,४२४	–	७३,९६१,४००
बिक्री (Disposals)		–	–	–	–	–	–	–	–
समायोजन		–	–	–	–	–	–	–	–
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात		१४९,४०१,६०६	३९,८१८,५३८	५७५,८९१,४३६	१७३,२९१,४२७	८,६९६,२८९	९५,८३४,४९८		१,०४४,९३४,२१६
वर्षको ह्रासकट्टी									
वर्षको हानीकट्टी		४,३०४,४६३	२,०३८,९३१	४५,४७२,१५८	९,४८८,२८६	३९७,५७१	४,४२९,०२६		६५,९२१,८८०
बिक्री (Disposals)									
समायोजन									
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात		१५९,७५७,६९३	४१,३५४,१९९	६२१,३६३,८२४	१८२,७७९,७१३	९,०९३,८६०	१००,२६३,५२४	–	१,१०४,८६४,६६९
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	२,१८७,८८०,२८९	७६,७७९,८५१	९,७९९,०९५	४९१,०८१,८४७	१५,३०८,६०६	४८९,२५३	४,५९६,५४७	४,२२६,८४८	३,५५४,३८३,९६६
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	२,३८७,८८०,२८९	७७,४०४,३३६	१०,८३३,६६०	३३७,६६०,७४५	९,४६५,८४५	१,४९८,०६०	४,१५०,९०७	४,४७७,२०५	३,०३१,०४१,३१०
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	२,३८७,८८०,२८९	७०,२२६,०४२	९,३६१,०७४	३७६,४११,३४४	१४,७००,१००	१,३६५,८६६	२,०७३,४१२	५,०७८,०४३	३,१६७,९७४,९४१

६ ख्याति र अमूर्त सम्पत्ति

विवरण	ख्याति	सफ्टवेयर खरिद	सफ्टवेयर विकास	अन्य	आषाढ मसान्त	आषाढ मसान्त २०७९
लागत मान						
श्रावण १, २०७७ को मौज्दात	-	-	-	-	-	-
यस वर्ष थप	-	-	-	-	-	-
पूंजीकृत	-	-	-	-	-	-
यस वर्षको बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
यस वर्ष थप	-	-	-	-	-	-
पूंजीकृत	-	-	-	-	-	-
यस वर्षको बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
यस वर्ष थप	-	-	-	-	-	-
पूंजीकृत	-	-	-	-	-	-
यस वर्षको बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
परिशोधन र हानी/नोक्सानी	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७७ मौज्दात	-	-	-	-	-	-
वर्षको परिशोधन	-	-	-	-	-	-
वर्षको हानी/नोक्सानी	-	-	-	-	-	-
बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
वर्षको परिशोधन	-	-	-	-	-	-
वर्षको हानी/नोक्सानी	-	-	-	-	-	-
बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
वर्षको परिशोधन	-	-	-	-	-	-
वर्षको हानी/नोक्सानी	-	-	-	-	-	-
बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
पूंजीगत निर्माण (WIP for ERP)	-	३९५,५००	-	-	३९५,५००	३९५,५००
खुद किताबी मूल्य	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	-	३९५,५००	-	-	३९५,५००	३९५,५००
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	-	३९५,५००	-	-	३९५,५००	३९५,५००

६ ख्याति र अमूर्त सम्पत्ति

विवरण	ख्याति	सफ्टवेयर		अन्य	दुग्ध विकास संस्थान	
		खरिद	विकास		आषाढ समाप्त २०८० को जम्मा	आषाढ समाप्त २०७९
सकल मोल						
श्रावण १, २०७७ को मौज्दात	-	-	-	-	-	-
यस वर्ष थप	-	-	-	-	-	-
पुँजीकृत	-	-	-	-	-	-
यस वर्षको बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
यस वर्ष थप	-	-	-	-	-	-
पुँजीकृत	-	-	-	-	-	-
यस वर्षको बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
यस वर्ष थप	-	-	-	-	-	-
पुँजीकृत	-	-	-	-	-	-
यस वर्षको बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन/पुनर्मूल्याङ्कन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
परिशोधन र हानी/नोक्सानी	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७७ मौज्दात	-	-	-	-	-	-
वर्षको परिशोधन	-	-	-	-	-	-
वर्षको हानि/नोक्सानी	-	-	-	-	-	-
बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
वर्षको परिशोधन	-	-	-	-	-	-
वर्षको हानिनोक्सानी	-	-	-	-	-	-
बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
वर्षको परिशोधन	-	-	-	-	-	-
वर्षको हानिनोक्सानी	-	-	-	-	-	-
बिक्री	-	-	-	-	-	-
समायोजन	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
पुँजीगत लगानी (WIP for ERP)	-	३९५,५००	-	-	३९५,५००	३९५,५००
खुद किताबी मूल्य	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७८ को अन्तिम मौज्दात	-	-	-	-	-	-
आषाढ २०७९ को अन्तिम मौज्दात	-	३९५,५००	-	-	३९५,५००	३९५,५००
आषाढ २०८० को अन्तिम मौज्दात	-	३९५,५००	-	-	३९५,५००	३९५,५००

६ लगानी उद्देश्यले राखिएका स्थिर सम्पत्ति

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
उचित मूल्यमा मापन गरिएको				
गत वर्षको शुरुवातको मौज्दात	-	-	-	-
यस वर्षको थप / बिक्री	-	-	-	-
उचित मूल्यमा भएको खुद घटबढ	-	-	-	-
समायोजन / स्थानान्तरण	-	-	-	-
खुद रकम	-	-	-	-
लागत मूल्यमा मापन गरिएको	-	-	-	-
गत वर्षको शुरुवातको मौज्दात	-	-	-	-
यस वर्षको थप / बिक्री	-	-	-	-
यस वर्षको उचित मूल्यमा भएको खुद घटबढ	-	-	-	-
समायोजन / स्थानान्तरण	-	-	-	-
खुद रकम	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

७ सहायक कम्पनीमा लगानी

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
सूचीकृत नभएको सहायक कम्पनीमा लगानी				
कुल लगानी	-	-	१२,९५०,०००	१२,९५०,०००
घटाउ : (लगानी व्यवस्था)	-	-	-	-
खुद जम्मा रकम	-	-	१२,९५०,०००	१२,९५०,०००

७.१ सहायक कम्पनीमा लगानी

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
पोखरा डेरी उद्योग				
१,२९,५०० कित्ता शेयर प्रति शेयर रु १००			१२,९५०,०००	१२,९५०,०००
खुद जम्मा रकम	-	-	१२,९५०,०००	१२,९५०,०००

Note: [illegible]

८ अन्य लगानी

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
शेयर लगानी (सूचिकृत नभएको)				
[illegible] लिमिटेड	२०,०००,०००	२०,०००,०००	२०,०००,०००	२०,०००,०००
पूर्ण सामग्री क. लि.	४,०००,०००	३,४०८,७००	४,०००,०००	३,४०८,७००
मिलिजुली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	४७,६००	४७,०००	-	
गोर्खा जनकल्याण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	४८,१००	४८,३००		
जम्मा	२४,०९५,७००	२३,५०४,०००	२४,०००,०००	२३,४०८,७००

नोट: सूचिकृत नभएका लगानीलाई लागत मूल्यमा मापन गरिएको छ ।

९ स्थगन कर

विवरण	समूह: स्थगन कर सम्पत्ति	समूह: स्थगन कर दायित्व	समूह: खुद स्थगन कर /दायित्व	दुग्ध विकास संस्थान: स्थगन कर सम्पत्ति	दुग्ध विकास संस्थान: स्थगन कर दायित्व	दुग्ध विकास संस्थान: खुद स्थगन कर /दायित्व
अस्थायी भिन्नता उत्पन्न हुने शिर्षकहरु:						
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई प्रदान गरेको कर्जा	-	-	-	-	-	-
ग्राहकहरुलाई प्रदान गरेको कर्जा	-	-	-	-	-	-
लगानी सम्पत्तिहरु	-	-	-	-	-	-
सहायक कम्पनीको स्थगन कर	६०६,१३४		६०६,१३४	-	-	-
लगानी धितोपत्रहरु	-	-	-		-	
जग्गाको पुनर्मूल्याङ्कन	२१८,१६२,३१८		२१८,१६२,३१८	(२१८,१६२,३१८)		(२१८,१६२,३१८)
सम्पत्ति तथा उपकरण		४,२४०,६९५	(४,२४०,६९५)		४,२४०,६९५	(४,२४०,६९५)
कर्मचारीका लागि परिभाषित लाभ योजना	११०,७४१,०९४	-	११०,७४१,०९४	११०,७४१,०९४	-	११०,७४१,०९४
पट्टा दायित्वहरु	१८,५९८	-	१८,५९८	१८,५९८	-	१८,५९८
नोक्सानी व्यवस्था	-	-	-	-	-	-
अन्य अस्थायी भिन्नताहरुमा स्थगन कर	२६,००४,८३६	-	२६,००४,८३६	२६,००४,८३६	-	२६,००४,८३६
करको दरमा परिवर्तन भएको कारणले उत्पन्न हुने स्थगन	-	-	-	-	-	-
२०७९-८० को अन्तको खुद स्थगन कर	(८०,७९१,६५६)	४,२४०,६९५	(८५,०३२,३५१)	(८१,३९७,७९०)	४,२४०,६९५	(८५,६३८,४८५)
२०७८-७९ को शुरुवातको खुद स्थगन कर	-	-	(१०६,९६२,८०८)	-	-	(१०६,८१६,६७८)
यस वर्षको आय / (खर्च)	-	-	२१,३३०,४५७	-	-	२१,१५८,३९२
नाफा नोक्सान बाहेक पहिचान भएको स्थगन कर खर्च/(आम्दानी)	-	-	४,६२५,६३५	-	-	४,४७४,३१०
अन्य विस्तृत आम्दानी मा पहिचान भएको स्थगन कर खर्च/(आम्दानी)	-	-	१६,७०३,९३१	-	-	१६,४०३,९२२
इक्विटीमा पहिचान भएको स्थगन कर खर्च/ (आम्दानी)						

विवरण	समूह: स्थगन कर सम्पत्ति	समूह: स्थगन कर दायित्व	समूह: खुद स्थगन कर /दायित्व	दुग्ध विकास संस्थान: स्थगन कर सम्पत्ति	दुग्ध विकास संस्थान: स्थगन कर दायित्व	दुग्ध विकास संस्थान: खुद स्थगन कर /दायित्व
अस्थायी भिन्नता उत्पन्न हुने शिर्षकहरु:						
बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई प्रदान गरेको कर्जा	-		-			
ग्राहकहरुलाई प्रदान गरेको कर्जा	-		-			
लगानी सम्पत्तिहरु	-		-			
सहायक कम्पनीको स्थगन कर	४४३,८७०		४४३,८७०	-	-	-
लगानी धितोपत्रहरु	-	-	-		-	
जग्गाको पुनर्मूल्याङ्कन	(२१८,१६२,३१८)		(२१८,१६२,३१८)	(२१८,१६२,३१८)		(२१८,१६२,३१८)
सम्पत्ति तथा उपकरण		६,४३०,८२३	(६,४३०,८२३)		६,४३०,८२३	(६,४३०,८२३)
कर्मचारीका लागि परिभाषित लाभ योजना	९४,६२०,४०८	-	९४,६२०,४०८	९४,६२०,४०८	-	९४,६२०,४०८
पट्टा दायित्वहरु	१८,५९८	-	१८,५९८	१८,५९८	-	१८,५९८
नोक्सानी व्यवस्था	-	-	-	-	-	-
अन्य अस्थायी भिन्नताहरुमा स्थगन कर	२२,२३४,५४७	-	२२,२३४,५४७	२२,२३४,५४७	-	२२,२३४,५४७
करको दरमा परिवर्तन भएको कारणले उत्पन्न हुने स्थगन	-		-	-	-	-
गत वर्षको अन्य विस्तृत आय	-		-	-	-	-
२०७८-७९ को अन्तको खुद स्थगन कर	(९९,४३१,९८३)	६,४३०,८२३	(१०६,२५२,८०८)	(१००,२८४,८४५)	६,४३०,८२३	(१०६,८१६,६७८)
२०७७-७८ को शुरुवातको खुद स्थगन कर	-		(९५,३८४,७०१)	-	-	(९८,९११,६०१)
यस वर्षको आय / (खर्च)	-		(३,९३८,३०६)	-	-	(१,९०६,०७७)
नाफा नोक्सान खातामा पहिचान भएको स्थगन कर खर्च /(आम्दानी)						
अन्य विस्तृत आम्दानी मा पहिचान भएको स्थगन कर खर्च/(आम्दानी)	-		(३,१९१,५३७)	-	-	(३,१३०,४०८)
			(४,७८४,४६१)			(४,७८४,४६१)

१० अन्य गैर चालु सम्पत्ति

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
उपदान कोष रकममध्ये ना.ल.कोषमा जम्मा	६५८,४५७	५,२२१,९८७	६५८,४५७	५,२२१,९८७
स्थगित कर्मचारी लाभ	१२,८८५,९५५	२१,८२७,११९	१२,८८५,९५५	२१,८२७,११९
जम्मा	१३,५४४,४१२	२७,०४९,१०६	१३,५४४,४१२	२७,०४९,१०६

११ मौज्दात

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
कच्चा पदार्थ र सामग्री (Packing Material)	७९,२५९,११९	१०४,२७७,०१५	७६,९३३,४४८	१००,४३९,०३३
तयारी सामान	३९६,७४४,०९०	१५३,६४७,६११	३९६,७४४,०९०	१५४,६४७,६९१
अन्य मौज्दात	४०,२९१,३००	४४,६९२,८६८	४०,२९१,३००	४४,६९२,८६८
जम्मा	५१६,२९४,५०९	३०६,७१४,४९६	५१३,९६८,८३८	३०२,१७९,२१६

१२ व्यापारिक आसामी लिनुपर्ने

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
सुरक्षित आसामी (Partially Secured By Bank Guarantee)				
आसामी हिसाब	२२१,७८०,२८१	१८४,६३३,३२१	२२३,९३०,३३५	१८४,६३३,३२१
	१२,८३४,४३६	८,०२२,९७१		
घटाउने : घाटी/नोक्सानी व्यवस्था (Impairment Allowances)		-	-	-
जम्मा	२३४,६११,८३५	१९२,६५६,२९२	२२३,९३०,३३५	१८४,६३३,३२१

१३ नगद तथा नगद समान

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
नगद मौज्दात	२,४५२,०४९	३,१४८,८९१	२,२५४,०३९	३,१४८,८९९
बैंक मौज्दात	१२४,१७५,६७४	१००,३७६,८७४	१२१,०४८,००९	२१३,४३३,१८०
जम्मा	१२६,६२७,७२३	१०३,५२५,७६५	१२३,३०२,०४८	२१६,५८२,०८०

१४ चालु कर सम्पत्ति

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
चालु कर सम्पत्ती	४६,८००,१२६	५४,०५४,९८०	४६,६१२,११४	५३,८८४,७३४
चालु वर्षको आय कर सम्पत्ती	२,७३४,१४६	४,३५३,३४७	२,७२७,४६०	४,२६१,५९३
अघिल्ला वर्षहरूका कर सम्पत्ती	४४,०६६,९८०	४९,७०१,६३३	४३,८८४,६५४	४९,६२३,१४१
चालु कर दायित्व	२२,२४८,३०७	२१,८८१,३२८	२१,८८८,९७०	२१,८८८,९७०
चालु वर्षको आयकर दायित्व	३५९,३३७	७,६५२		-
अघिल्ला वर्षहरूको कर दायित्वहरू	२१,८८८,९७०	२१,८८८,९७०	२१,८८८,९७०	२१,८८८,९७०
जम्मा	२४,५५१,८१९	३२,१८३,६५२	२४,७२४,२५४	३१,९९५,७६४

११ अन्य चालु सम्पत्ति

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
आगामिक/सुरक्षण धरौटी	४७,९३०,७९६	३१,९१४,८९९	४७,९३०,७९६	३१,९१४,८९९
पेश्की तथा सापटी (कर्मचारीबाट)	६९,२५६,१५०	७२,६१४,७५१	६२,२८८,४१०	७२,५७१,०५६
बशिर अन्सारी	५०,०००	५०,०००	-	-
कालिन्चोक थाक चीलिंग सेन्टर	५८८,५३४	१२९,२८३	-	-
राम भण्डारी	२६०,७१९	१७१,५९५	-	-
मान बहादुर थमी	७१,५००	४३,५००	-	-
गाई मधुसम्बन्धित स्रोत केन्द्र	१०२,०८७	१०४,०८७	-	-
बल बहादुर तामाङ	-	-	-	-
प्रदीप इसुरेला	-	-	-	-
धनराज पोखरेल	-	२४,९२३	-	-
जिल्ला दुग्ध उत्पादक संघ	४०,०००	४०,०००	-	-
न्यू डेरी मेटल वर्कस	१२१,०५०	१२१,०५०	-	-
	५९,०००	५९,०००	-	-
गहरे दुध संकलन केन्द्र	८,११६	८,११६	-	-
दुध उत्पादक सहकारी संस्था	२३९,९७७	२३९,९७७	-	-
उद्योग वाणिज्य संघ, दोलखा	४,५००	४,५००	-	-
नारायण के. सी. खाडिने	३०,०००	-	-	-
नविन विक्रेन (दुग्ध संकलक)	८०,०००	-	-	-
विक्रम पाण्डे	३००,०००	२९१,४००	-	-
ठाकुर प्रसाद घिमिरे	५०,०००	१००,०००	-	-
काली मेटल टेडिङ कलर्सन	-	१८९,१५०	-	-
अंकित कार्य तथा विविध पेश्की	९४,०११,२६९	८४,१८३,११५	९४,०११,२६९	८४,१८३,११५
प्रतितपत्र तथा बैंक जमानत मार्जिन	(५,३८२,२५३)	१८,३८८,६७१	(५,३८२,२५३)	१८,३८८,६७१
जम्मा	२०७,८६८,७७६	२०८,४९६,५३९	१९८,८१४,२३३	२०७,०५८,२४३

१५ नेपाल सरकारबाट प्राप्त कोष

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
नेपाल सरकारबाट प्राप्त	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६
जम्मा	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६

१५.१ नेपाल सरकारबाट प्राप्त कोष

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
नेपाल सरकारबाट प्राप्त	५८,०१२,२०८	५८,०१२,२०८	५८,०१२,२०८	५८,०१२,२०८
पाउडर प्लाण्टको ऋणमध्ये नेपाल सरकारको लगानी	१३९,१२८,०००	१३९,१२८,०००	१३९,१२८,०००	१३९,१२८,०००
सरकारबाट शेयर लगानी	६०,०००,०००	६०,०००,०००	६०,०००,०००	६०,०००,०००
पाउडर प्लाण्टको ऋणको ब्याज रकम	१०९,२८४,५८८	१०९,२८४,५८८	१०९,२८४,५८८	१०९,२८४,५८८
जम्मा	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६	३६६,४२४,७९६

१६ जगेडा तथा कोषहरू

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
पुनर्मूल्याङ्कन कोष जगेडा	१,९७७,०५१,६८२	१,९७७,०५१,६८२	१,९७७,०५१,६८२	१,९७७,०५१,६८२
अन्य जगेडा तथा कोषहरू	३७१,२१०,१०६	३७१,२१०,१०६	३७१,२१०,१०६	३७१,२१०,१०६
पुँजीगत कोष	३,२०४,१५४	३,४८२,५०१	-	-
जम्मा	२,३५१,४६५,९४२	२,३५१,७४४,२८९	२,३४८,२६१,७८८	२,३४८,२६१,७८८

१६.१ अन्य जगेडा तथा कोषहरू

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
मित्र राष्ट्रहरूबाट प्राप्त कोष				
विश्व खाद्य कार्यक्रम	२२,३०७,२४७	२२,३०७,२४७	२२,३०७,२४७	२२,३०७,२४७
यु.एस.एड	६३,६४६,१५१	६३,६४६,१५१	६३,६४६,१५१	६३,६४६,१५१
डेनमार्क	२३५,९९६,७९३	२३५,९९६,७९३	२३५,९९६,७९३	२३५,९९६,७९३
न्युजिल्याण्ड	३,४२८,१८४	३,४२८,१८४	३,४२८,१८४	३,४२८,१८४
नेदरल्याण्ड	५५९,४४२	५५९,४४२	५५९,४४२	५५९,४४२
स्विस प्रा.स.संघ	४०१,८०६	४०१,८०६	४०१,८०६	४०१,८०६
विश्व बैंक	१७०,५००	१७०,५००	१७०,५००	१७०,५००
कोशी प. वि. परियोजना	३,६६०,७५०	३,६६०,७५०	३,६६०,७५०	३,६६०,७५०
जम्मा	३३१,१७०,८८३	३३१,१७०,८८३	३३१,१७०,८८३	३३१,१७०,८८३
अन्य संघ संस्थाबाट प्राप्त				
कोहलपुर तथा सुर्खेतको नि:शुल्क जग्गाको रकम	४,०१४,०००	४,०१४,०००	४,०१४,०००	४,०१४,०००
[illegible]	८८३,११९	८८३,११९	८८३,११९	८८३,११९
[illegible] बाट प्राप्त	५४०,००१	५४०,००१	५४०,००१	५४०,००१
[illegible]	४३७,०००	४३७,०००	४३७,०००	४३७,०००
जम्मा	५,८७४,११२	५,८७४,११२	५,८७४,११२	५,८७४,११२
अन्य				
[illegible]	२४,४०८,५३२	२४,४०८,५३२	२४,४०८,५३२	२४,४०८,५३२
[illegible]	६,१४८,३९९	६,१४८,३९९	६,१४८,३९९	६,१४८,३९९
[illegible]	३,४०८,१००	३,४०८,१००	३,४०८,१००	३,४०८,१००
जम्मा	३३,९६५,०३१	३३,९६५,०३१	३३,९६५,०३१	३३,९६५,०३१
जम्मा	३७१,२१०,१०६	३७१,२१०,१०६	३७१,२१०,१०६	३७१,२१०,१०६

१८ सञ्चित नाफा / नोक्सान

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
[illegible]	(१,८३४,२९४,८१५)	(१,२१७,०१३,०६७)	(१,८३३,१८५,४४२)	(१,३१६,१२२,६३०)
[illegible]	(१,८३४,२९४,८१५)	(१,२१७,०१३,०६७)	(१,८३३,१८५,४४२)	(१,३१६,१२२,६३०)

१९ ऋण सापटी (गैर चालु)

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
नेपाल सरकार मार्फत लिएको कर्जा	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००
बैंक ओभरड्राफ्ट	-	-	-	-
नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ब्याज				
जम्मा	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००	३५०,०००,०००

Note : Loan from Nepal Government with interest rate of 8%

२० व्यवस्थाहरू

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
परिभाषित कर्मचारी लाभ योजना सम्बन्धि दायित्व	१,१०७,५१०,९३५	९३६,२०४,०७५	१,१०७,५१०,९३५	९३६,२०४,०७५
बिदाको व्यवस्था	२६०,०४८,३६३	२२२,३९३,५७५	२६०,०४८,३६३	२२२,३९३,५७५
पोशाकको व्यवस्था	१,०१८,७९१	१,०१८,७९१	१,०१८,७९१	१,०१८,७९१
आयकर व्यवस्था	-	-	-	
जम्मा	१,३६८,५७८,०८९	१,१५९,६१६,४४१	१,३६८,५७८,०८९	१,१५९,६१६,४४१

२१ अन्य गैर चालु दायित्व

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
मूल्य अभिवृद्धि कर	-	-	-	-
श्रोतमा कर कट्टी	-	-	-	-
धरौटी दिनुपर्ने	-	-	-	-
स्थगन ग्रान्ट (सरकारबाट प्राप्त)	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-

२२ ऋण सापटी (चालु)

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
बैंक ओभरड्राफ्ट	४८,१४८,९७०	४९,४४८,९७०	४८,१४८,९७०	४९,४४८,९७०
मुद्दती बिदेशमा लिएको कर्जा	९७,४००,०००	१५१,४००,०००	९७,४००,०००	१५१,४००,०००
जम्मा	१४५,५४८,९७०	२००,८४८,९७०	१४५,५४८,९७०	२००,८४८,९७०

नोट: एभरेष्ट बैंकबाट मालसामानको मौज्दात hypothecation गरी चालु बैंक ओभरड्राफ्ट

२३ व्यापारिक साहु भुक्तानी दिनुपर्ने

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
दुध तथा मालसामान दिन बाँकी	५५५,५४२,४६८	१७७,६०९,५३८	५५५,७६६,८०९	१६४,७७४,२१४
अन्य पार्टीहरुलाई दिन बाँकी	४,१३५,२७३	-	४,१३५,२७४	-
जम्मा	५५९,६७७,७४१	१७७,६०९,५३८	५५९,९०२,०८३	१६४,७७४,२१४

२४ व्यवस्थाहरू

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
अन्य दायित्व र व्यवस्था	१,९७२,९८२	१,१३३,१२७	-	-
नगद भाडा व्यवस्था	१८६,९८२	१८६,९८२	१८६,९८२	१८६,९८२
जम्मा	२,१५९,९६४	१,३२०,१०९	१८६,९८२	१८६,९८२

२५ अन्य चालु दायित्व

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
मू.अ.कर नियमित	४,७३२,५५१	(७,००९,२६४)	४,७३२,५५१	(७,००९,२६४)
मू.अ.कर अन्य	३,८०९,२८४	-	३,८०९,२८४	-
श्रोतमा कर कट्टी	११,७४४,५१५	७,३४२,११२	११,७४४,५१५	७,३४२,११२
धरौटी दिनुपर्ने	२५,३०६,४४४	२२,३८४,२३९	२५,३०६,४४४	२२,३८४,२३९
अन्य	४२६,४१९,९८९	२१२,०५९,५४२	४२६,४१९,९८९	२१२,०५९,५४२
जम्मा	४७८,९९३,७८३	२३४,९७६,७९९	४७२,०२३,७८३	२३४,९७६,७१९

१५.१ निर्दिष्ट लाभ (Defined Benefit) दायित्वहरू

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
Unfunded Obligations को भावको मूल्य				
Funded Obligations को भावको मूल्य	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०
कुल दायित्वको जानकी मूल्य	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०
सुविधा योजना सम्पत्तीको उचित मूल्य (Fair Value)			-	-
खुद दायित्वको भावको मूल्य	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०
निर्दिष्ट लाभ दायित्व रकमसम्म			-	-

१५.२ योजना सम्पत्ती (Plan Assets)

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
इक्विटी सेक्युरिटीज			-	-
सरकारी ऋणपत्र			-	-
बैंक निक्षेप			-	-
अन्य			-	-
जम्मा	-	-	-	-

१५.३ निर्दिष्ट लाभ दायित्वमा भावको मूल्यमा परिवर्तन

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
श्रावण १ मा लाभ योजना दायित्व	१,१७८,२७७,६५०	१,४४५,४४५,६६४	१,१७८,२७७,६५०	१,४४५,४४५,६६४
बिमाङ्किक नोक्सानी	११४,४०१,७२५	(४८,४४९,३०३)	११४,४०१,७२५	(४८,४४९,३०३)
योजनाबाट लाभ भुक्तानी	(११४,९७२,००२)	(१६४,३६८,४७७)	(११४,९७२,००२)	(१६४,३६८,४७७)
चालु सुविधा खर्च र ब्याज	१८९,३८१,९२५	१७४,९४०,७६६	१८९,३८१,९२५	१७४,९४०,७६६
आषाढ मसान्तको लाभ योजना दायित्व	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०	१,३६७,४४९,२९८	१,१७८,२७७,६५०

१५.४ योजना सम्पत्तीको उचित मूल्य (Fair Value) मा परिवर्तन

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
श्रावण १ को योजना सम्पत्तीको उचित मूल्य (Fair Value)			-	-
योजनामा दिइने योगदान			-	-
कर्मचारी भुक्तानी गरिएको लाभ			-	-
बिमाङ्किक नाफा (नोक्सान)			-	-
प्राप्ति Bussiness Combination			-	-
योजना सम्पत्तीबाट अपेक्षित लाभ			-	-
आषाढ अन्तिमको योजना सम्पत्तीको उचित मूल्य (Fair Value)	-	-	-	-

१५.५ नाफा नोक्सानमा देखाइएको रकम

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
चालु सुविधा खर्च	३९,९६७,५१४	७२,३०४,६११	३९,९६७,५१४	७२,३०४,६११
दायित्वमा ब्याज	१११,४१४,४०९	१०३,२३४,१४४	१११,४१४,४०९	१०३,२३४,१४४
योजना सम्पत्तीबाट अपेक्षित लाभ	३८,०००,२३२ -	७०६,६११	३८,०००,२३२ -	७०६,६११
जम्मा	११४,३८२,१५५	१७५,३३४,५४४	११४,३८२,१५५	१७५,३३४,५४४

१५.६ अन्य विस्तृत आयमा देखाइएको रकम

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
बिमाङ्किक (नाफा)/नोक्सान	१६६,४५७,४९५	(७७,८४४,६९२)	१६६,४५७,४९५	(७७,८४४,६९२)
जम्मा	१६६,४५७,४९५	(७७,८४४,६९२)	१६६,४५७,४९५	(७७,८४४,६९२)

१५.७ बिमाङ्किक अनुमानहरू

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
छुट दर (Discount Rate)	९%	९%	९%	९%
योजना सम्पत्तीबाट अपेक्षित लाभ	-	-	-	-
भविष्यमा हुने तलबमा वृद्धि	८%	८%	८%	८%
निकासी दर	५%	५%	५%	५%

२१ बिक्री

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
दुग्ध बिक्री	२,७५८,७६३,९७४	१,७५३,८१४,९६३	१,७४३,९४०,२८६	६,७४०,७६९,१७८
(क) खुल्ला दुध	२०,२५८,६४३	१८,७६१,४७७	-	-
(ख) स्ट्याण्डर्ड दुध	१,९४०,४९८,४१५	१,७७६,७०२,४०२	१,३४५,०३३,३०१	१,७८२,४४८,६६१
(ग) खुल्ला होल मिल्क	४८,८००,६६६	४२,३४१,८७४	६८,८७७,६६६	४६,३४१,८७४
(घ) प्याकेट होल मिल्क	३७६,४४१,७७८	४१३,११८,८५९	३७४,४४३,७७८	४१३,११८,८५९
(ङ) प्याकेट गाईको दुध	३१८,०२३,५६०	४१७,३२९,९५९	३१८,०२३,५६०	३२५,९४९,९५१
(च) क्रिम मिल्क	१४,९७८,६२२	११,११०,८८३	१४,९७८,६२२	१९,११०,०८३
(छ) टि मिल्क	२६,६६२,९८८	४४,६६०,१३९	२९,६६२,२८८	४४,६६०,१३९
दुग्ध पदार्थ बिक्री	८०९,८२०,९४९	१,०३८,६२३,७४०	७६८,९७७,४४८	१,००८,६१३,८३१
(क) मक्खन बिक्री	४९,२४१,९०२	९८,३७१,११९	४३,९३३,०४२	९९,४४३,२२३
(ख) घ्यु बिक्री	१८४,६३९,९७३	२२०,४१४,७९३	१८१,८४२,६६३	२१९,१४६,८४१
(ग) दही बिक्री	२७७,९९,७१३४	१८८,०४५,३४०	२४७,२५२,८१०	३००,९९८,३९१
(घ) आइसक्रिम बिक्री	११,४८९,४४२	१२,९८४,७११	११,३४६,४४२	१२,९७८,७१४
(ङ) पनिर बिक्री	७८,४४४,७३२	९६,४६६,८८४	७१,३४३,६००	९१,६२५,३४२
(च) याक चीज बिक्री	८९,८८१,२०३	८४,२०५,७८८	८९,८८१,२०३	८२,३०९,६१०
(छ) कन्सम चीज बिक्री	६३,४८७,८३४	६६,९६८,७४८	६२,४८७,८७२	६६,९६८,७४८
(ज) मोजेला चीज बिक्री	७८६,६७७	४४२,२९१	७८६,६७२	४४४,३९१
(झ) स्मोक चीज बिक्री	-	-	-	-
(ञ) मोजरेला चीज बिक्री	३४,७९७,३४९	२६,८३९,४२९	३४,२९७,४०९	२२,८३९,४२९
(ट) क्रिम बिक्री	११६,१३८	१,४४४,६२४	१११,७४७	६,२६१,४०४
(ठ) पेडा बिक्री	३,२३४,३०८	३,६२१,३२९	६,७६८,००१	३,३६३,६००
(ड) रसवरी बिक्री	६,९०४,४४४	८,००४,६४२	६,६०४,३४४	८,००४,६४३
(ढ) लालमोहन बिक्री	६,१८९,२३०	८,४७२,७४६	६,१८९,२३०	८,४७२,७३४
(ण) लस्सी बिक्री	१,७३९,०२९	२,११२,४७८	१,७३९,०२७	२,११२,४७८
(त) मोही बिक्री	६,६६२,६९४	७,४१०,६६८	६,६६२,६४४	७,४१०,६६८
(थ) खुवा	४६३,६८७	७६९,७४३	४६३,१८७	७६९,७४३
(द) स्किम मिल्क पाउडर	३६२,२४९	१०२,८९४,२४४	३६२,२४९	१०२,८९४,३२४
(ध) डेरी ह्वाइटनर	४,११७	४,३७६,६०२	४,११७	४,३७६,६०२
(न) होल मिल्क पाउडर	-	१,४६२,०४९	-	१,४६२,०४९
ठाडो चिज	९,७०२,४४२	४,७८०,११७	-	-
स्किम मिल्क पाउडर	६१,९४७	-	-	-
दुग्ध सम्बन्धित सामाग्री	९,०२२,८११	११६,८१७	९,०२२,८११	११४,८१७
अन्य बिक्री	१०४,७९३,२२६	१४०,३६१,९२०	१०४,७९३,२२६	१४०,३५१,९२०
जम्मा	३,६७४,३५८,२४९	३,९२३,७९९,८२३	३,६१८,७१३,१६९	३,८८९,६९६,१२९

२१.१ बिक्री

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
कर लाग्ने बिक्रि (Vat Sales)			३२५,४७१,६८४	६४७,४६०,६४१
कर छुट बिक्रि (Non Vat Sales)			३,२९३,१७१,४८५	३,२४२,२३५,४७८
जम्मा	३,६७४,३५८,२४९	३,९२३,७९९,८२३	३,६१८,७१३,१६९	३,८८९,६९६,१२९

२२ अन्य व्यवसायिक आम्दानी

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
ब्याज आम्दानी :	१८,४७४,१८२	१८,०८१,०३०	१८,४०५,१८२	१८,०८१,०३०
आवधिक लगानी	३,१४१,८४६	४,६२९,३४८	३,१४१,८४५	४,६२९,३४८
अन्य लगानी	१४,३२७,३३६	१२,४४१,६७२	१४,३४४,३३६	१२,४४१,६७२
टेण्डर फारम बिक्री	४८३,९२१	४९१,४३०	४८३,९२१	४९१,४३०
कर्मचारी भाडा आम्दानी	१,७८७,२५८	३,८३६,३३३	१,७८७,२५८	३,८३६,३३३
जरिवाना	१४,८०७	२,१४६,७८२	१४,८०७	२,१४६,७८२
सामान बिक्री	६३३,३६४	१,४०४,०२०	६३३,३६४	१,४०४,०२०
सहयोग आम्दानी	४७०,४०१			
अन्य आम्दानी	७,२७९,४४४	१२,७१४,०३०	६,८९८,८९७	१२,२३८,६४४
नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम	६,९२४,०००	-	६,९२४,०००	-
जम्मा	३६,०९१,४०९	३९,७१४,४५८	३४,२४८,६६९	३८,९८९,१४७

१८. बिक्री लागत

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
शुरु मौज्दात (कच्चा तथा तयार उत्पादन)	१६२,८८२,६६१	८६०,४७७,७६९	१५७,३४७,६११	७१६,२४१,२७९
संकलन खर्च	२,८४०,८९६,७६३	३,३०३,४४१,७६३	२,७९९,७६६,६७४	३,१४७,१५८,१७२
प्रशोधन खर्च	८८३,७६६,८६१	८०२,९१८,११३	८४४,११३,११०	७९२,३५२,२४७
घट अन्तिम मौज्दात (कच्चा तथा तयार उत्पादन)	३९९,०६४,७७७	१६१,८८२,६११	३५६,४४४,०९०	१५७,६४७,६११
कुल जम्मा	३,४८८,७७७,५४१	३,८०४,९१४,९५४	३,४४४,७८३,५८८	३,६६४,११९,७८४

१८.१ उत्पादन खर्च

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
संकलन खर्च	२,८४०,८९६,७६३	३,३०४,४४१,७६३	२,७९९,७६६,६७४	३,१३७,१५८,१७२
तलब				
(क) स्थायी	५४,०१९,४७७	५६,९०३,५२१	५२,०१९,४७७	५६,९०३,५२१
(ख) ज्यालादारी	२३,११४,७१५	१९,७५४,५११	२०,९२४,३१५	११,७६५,५५४
(ग) ओटी खर्च	६,७४१,०९५	५,४०३,३७७	६,७४१,०९५	५,४०३,३७७
(घ) औषधी उपचार खर्च	८,८४१,०५४	७,५२०,८३६	८,६४१,०५४	७,५२०,८२५
(ङ) बिदाको तलब	३,०८३,६४३	३,५३१,७६८	३,०८३,६४३	३,५२१,७६८
(च) [illegible] भत्ता	३,६२६,४८०	३,८०२,०७८	३,६२३,४८०	२,८०२,०७७
भत्ता				
(क) दुग्ध भत्ता	१,३३५,०००	१,३४५,७१३	१,३३५,०००	१,३४५,७१३
(ख) मृ/दुध सहुलियत	३,३६१,४००	३,१०६,३४२	३,४६१,४००	३,१०६,३४२
(ग) प्रोत्साहन भत्ता	२,३६९,९८८	१,८४१,७१४	२,३६९,९८८	१,८४१,७१४
(घ) महंगी भत्ता	३,५१२,५६२	३,५६०,१०७	३,५१२,५६२	३,५६०,१०७
(ङ) [illegible] भत्ता	७७०,१४९	८२५,४५०	७७०,१४९	८२५,४५०
(च) कोभिड भत्ता	-	-	-	-
दुध खरिद				
(क) [illegible]	२,२९८,८७७,६६७	१,७७३,२०८,०५४	२,२३६,४७७,०७१	१,७२६,६००,५३६
(ख) [illegible] खर्च	२२०,८०९,७७४	१६०,०७१,६८१	२३६,२४४,७०८	१६५,१४०,६९३
[illegible] खरिद	-	२६,४००		
[illegible] खरिद	-	१२,०००		
सञ्चय कोष अनुदान	६,३८१,७०६	४,४१६,९४४	६,३८१,७८६	४,४१६,९४४
घर तथा जग्गा भाडा	६,४४१,६६२	३,५८८,४९०	३,५५१,६६२	३,३८८,४९०
पानी तथा बिजुली	६,६६५,४७७	७,११६,९७२	६,६६७,४७७	७,११६,९७२
मसलन्द तथा छपाई	३८७,९८८	५१४,७१२	३८७,९८८	५१४,७१२
हुलाक तार, टेलिफोन	२६६,२६०	७६८,९०१	२६६,२६०	४६८,९०१
भ्रमण खर्च	३,९९८,४५४	३,४४१,६६६	३,९९८,४५४	३,४४१,६६६
दुध ढुवानी खर्च	४,५५७,६७७	४,२३८,९०१	४,६५७,६७०	४,२३८,९०१
मेशिन मर्मत खर्च	२६,६५८,०९१	२१,८२२,१५५	२२,११४,६७४	२१,२२२,१५५
भवन मर्मत खर्च	३,०८०,००८	३,२४१,९४८	३,९६६,४२८	३,१८६,९२१
अन्य मर्मत खर्च	३३३,४३१	३१९,४८४	२७७,१३१	२७८,२७१
इन्धन सवारी	४७८,०४२	३५५,७५३	४७८,०४२	३९५,७५३
इन्धन ब्वाइलर/जेनेरेटर	११०,००६,३३८	७४,३८८,०४१	१०८,१७७,२१६	७२,९८३,३५९
बैंक कमिशन	८,७१०,७२४	६,१४२,०२०	८,७१०,७२४	६,१४२,०२०
केमिकल्स एण्ड डिटर्जेन्ट	१९,९७७	४८,९६०	१९,९७७	४८,९६०
अन्य डेरी सामान	१,१८३,८०८	१,३१४,०२९	१,१८३,८०८	१,३१४,०२९
बिमा खर्च	१,१७७,४२७	१,०८१,३९७	१,१७६,४२७	१,०८१,३९७
खपत अफिस सामान	१,११२,३१८	१,८८७,२०८	१,११२,३१८	१,८८७,२०८
कर तथा दस्तुर	१५६,०९२	१८२,०७१	१५६,०९२	१८२,०७१
अन्य ढुवानी भाडा	२,०८४,४७६	२,११२,०७३	१,४२१,६७७	२,६६१,६७७
सरसफाई	१,६६८,८६०	४२,८०२,४३१	६,३०४,२६०	४२,७६६,२७७
[illegible] क्षतिपूर्ति खर्च	२८८,००४	३८२,६६५	२८८,००४	३८२,६६५
	-	-	-	-

प्रशासन खर्च	५५२,०६६,८९२	८०२,९९८,६१३	८७४,११२,११०	७९२,६२३,१४७
तलब :				
(क) स्थायी	१२१,४६६,२०७	१२९,७०९,००१	१४८,८७५,८०५	११४,४३१,८१६
(ख) ज्यालादारी	३३,८४१,१८१	३४,६१४,००८	३३,४२१,०३१	३०,१४२,३०८
(ग) दशैं खर्च	१४,२०९,०७१	१३,११८,१३४	१४,२०९,०७१	१२,२१८,१३४
(घ) औषधी उपचार खर्च	११,७४६,६११	१६,६११,१२७	११,७४४,३६६	१६,२०१,१२५
(ङ) बिदाको तलब	७,६०५,४८८	७,६६६,६६२	७,६०१,४८८	७,६६६,६६२
(च) बढी समय भत्ता	१०,८३३,६८८	११,११२,७०६	१०,८३३,६८८	११,११७,७०५
भत्ता :				
(क) स्थानिय भत्ता	१४३,४२०	१६१,६५५	१४३,४२०	१६१,६५५
(ख) कठिनाइ भत्ता	१,९११,८८५	२,०७८,२००	१,९११,८८५	२,०७८,२००
(ग) खुराक भत्ता	३,६११,६६५	३,३९४,२८५	३,१३६,६६५	३,३९४,२८५
(घ) दुध/घ्यु राशनिङ	१२,७७८,३३२	१२,११२,०३३	१३,५७८,३२२	१२,११२,०३३
(ङ) प्रोत्साहन भत्ता	७,२००	१,४११,७८८	७,२००	१,४११,७८८
(च) महंगी भत्ता	८,१७४,१६१	८,२६७,७९२	८,१७४,१६१	८,२६७,७९२
(छ) परिवहन भत्ता	२,७२८,६८१	२,८४०,६२३	२,७२८,६८१	२,८४०,६२३
पोशाक खरिद	-	२५६,४३४	-	-
प्याकिङ सामान				
(क) पोलिथिन फिल्म	४४,७३१,९१२	४८,२६१,२४३	४४,३८१,८८८	४७,२४८,२८७
(ख) क्रेट	८,६५५,३६६	७९६,०३४	८,६१७,४३१	७९६,०३४
(ग) अन्य	४७,२०० ८२४	५४,४६६,२६४	४७,२०० ८२४	५४,४६६,२६४
ढुवानी खर्च				
(क) चीज/सामान	-	३९,२१०	-	३९,२१०
(ख) अन्य	४,१८२,११३	३,६०३,२९८	३,९८४,१३५	३,४०८,४९३
सञ्चयकोष अनुदान	१४,५५५,२४८	१२,३९९,६९१	१४,५५५,२४८	१२,३९९,६९१
घर तथा जग्गा भाडा	२,२७७,३९३	३,१६१,७०२	२,१६६,११०	२,३६९,२९१
पानी तथा बिजुली	४१,७६६,३०७	४१,४७७,९२३	४१,२०१,३८६	४१,१२५,१७८
भ्रमण खर्च	३,११६,२१८	३,१११,००७	३,०७७,८७८	३,१११,००७
मालसामान तथा छपाई खर्च	८२२,५२२	८७१,०५३	८२२,५२२	८७१,०५३
टिकट तार, टेलिफोन	१४०,६६२	४९,८४८	१४०,२६२	४९,८४८
इन्धन (ब्वायलर/ जेनेरेटर)	१२३,२६६,६५१	११७,७३९,२६९	१२३,२०८,०८१	१०९,८५८,१६७
मेशिन मर्मत सम्भार	२०,७९४,६६६	१८,७८८,६६६	२०,७९४,६६६	१८,७८८,६६६
भवन मर्मत खर्च	१,१७१,१७७	२,४१२,९९६	१,१७१,१७७	२,४१२,९९६
अन्य मर्मत खर्च	१,८०२,०३३	२,२२६,३९१	१,८०२,०३३	२,२२६,३९१
विक्री विज्ञापन बजार	६६,६३७,०१६	९,८६२,२७६	६२,६६४,२७१	७,७४०,४०७
बाला	८६,५२१,७७०	६०१,६८४,८६६	८६,१३३,७७०	१०१,६८४,८६६
चीनी तथा अन्य	१०,६१५,५०७	१,८६६,५७१	१०,७०२,६७६	१,६१६,६२६
ल्याबिन सामान	६३६,५२९	६६६,६२४	-	-
मसला खरिद खर्च	१६,६६७,८११	२२,१०८,६२८	१६,६६७,८११	२२,१०८,६२८
पनीर खरिद खर्च	२,८५८,६११	-	२,८५८,६११	-
घेया खरिद खर्च	-	-	-	-
अन्य कच्चा पदार्थ	-	१,२९०,१४२	-	१,२९०,१४२
बैंक कमिशन	-	-	-	-
कैमिकल्स एण्ड डिटर्जेन्ट	१६,९०४,७१४	१४,८८६,१८३	१६,२१७,८४२	१४,८६६,११८
अन्य डेरी सामान	४,४२७,६४७	४,६४७,२२६	३,३४६,१०६	४,४७५,१४२
बिमा खर्च	१,२३६,३६१	१,७९४,६२२	१,०८४,४९०	१,६४४,४८०
अन्य विविध सामान	६८२,९५०	१,२१७६,६८८	४१६,३३९	१०८,१८५
आइसक्रिम उत्पादन खर्च	१६,१४४,६२७	३६,१६६,४४४	१६,१४४,६२७	३६,१६६,४४४
मक्खन उत्पादन खर्च	४,११३,८७०	८,११९,२६३	४,१६६,८७०	८,११९,२६३
दुध खरिद	१,८१२,३७९		१,८१६,३७९	
दुध उत्पादन खर्च	-	८९,९४३	-	८९,९४३
जम्मा	४,७२२,२६३,६८९	३,००१,६६०,४०८	३,६७१,८८०,०६५	२,९६६,४७१,११६

२१ नियमित खर्च

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
तलब				
(क) स्थायी	२४,४१५,००६	२४,५०२,३३४	२४,४२४,००६	२४,३०२,६३४
(ख) ज्यालादारी	४,०८८,१०८	४,४७५,५४२	४,०८८,१००	४,४०६,३४३
(ग) दशैं खर्च	३,४२८,६७५	२,०६६,४३६	२,४२६,६७५	२,०६३,४२६
(घ) औषधी उपचार खर्च	३,३४५,२३६	३,२६१,७५१	३,३२५,४४६	३,२८१,७३१
(ङ) बिदाको तलब	१,४४१,१८४	१,०३६,३१०	१,५४१,१८४	१,०३६,३१०
(च) नयाँ भत्ता	२,८३१,८१४	३,२४८,६०१	२,८३१,८१४	३,२४८,६०१
भत्ता :				
(क) खाना भत्ता	६३८,०००	४८०,०००	६३८,०००	४८०,०००
(ख) ओभरटाइम भत्ता	११४,६००	११६,६००	११४,६००	११६,६००
(ग) दूध/घ्यू सुविधा	२,८३९,३४८	२,७८२,७०१	२,८४१,३४८	२,७८२,७०१
(घ) महँगी खर्च	१,४३८,९३६	१,५३९,७५८	१,४३८,९३६	१,५३९,७५८
(ङ) पोशाक खर्च	-	१६९,३०७	-	१६९,३०७
(च) परिवहन खर्च	६२८,७८७	६४८,८७७	६२८,७८७	६४८,८७७
जोखिम भत्ता कोभिड१९	-	-	-	-
संचय कोष अनुदान	२,४४२,७६५	२,३९८,६८६	२,४४१,७६५	२,३९८,६८६
भवन तथा गोदाम भाडा	१,४६३,२१६	१,६०९,३६७	१,४६६,२१६	१,६०९,३६७
पानी तथा बिजुली	३६१,२४५	२९६,७६१	३६१,२४५	२९६,७६१
सञ्चार तथा छपाई	४४६,४६९	४८४,१३५	४४६,४६९	४८४,१३५
इन्धन लुब्रीकेन्ट आदि	८,३११,९८५	८,४७१,०७५	८,४१०,९८५	८,४७१,०७५
मोटर मर्मत खर्च	३,६४२,२७३	३,६४८,४५३	३,६५२,२७३	३,६४८,४५३
दुध तथा पाउडर ढुवानी खर्च	६७,४४८,७६८	६५,४९०,३६३	६७,४४८,७६८	६५,४९०,३६३
भ्रमण खर्च	१,२२६,८८४	१,२६४,८१५	१,२६६,८८४	१,२६४,८१५
व्यापार प्रवर्धन खर्च	२,६६३,१४४	३,३९६,९९४	२,६६३,१४४	३,३९६,९९४
बिमा खर्च	२२१,६६५	३३३,४८१	२२१,६६५	३३३,४८१
कर तथा दस्तुर	८३१,०६७	८८४,०२४	८३१,०६७	८८४,०२४
भवन मर्मत खर्च	४,६००	३०,०८९	४,६००	३०,०८९
अन्य मर्मत खर्च	२८०,७४४	४६०,१४५	२८०,७४४	४६०,१४५
मसलन्द अफिस सामान	१६६,२०६	१७१,२०६	१६६,२०६	१७१,२०६
दुध तथा दुग्ध पदार्थ बिक्री प्रोत्साहन	१०,०००	-	१०,०००	-
जम्मा	१३४,६७३,२२९	१३२,६८०,९०५	१३४,६७६,२२९	१३२,६८०,९०५

३० प्रशासनिक तथा अन्य सञ्चालन खर्चहरु

विवरण	समूह		दुग्ध विकास संस्थान	
	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९	३१ आषाढ २०८०	३२ आषाढ २०७९
तलब खर्च				
(क) स्थायी	८८,२२५,६३५	७९,६५३,६२४	८७,२०२,५१८	७८,६५०,७९२
(ख) ज्यालादारी	१५,७६४,४९५	१२,६६४,२४७	१३,४४४,३२८	१२,६८४,६७९
(ग) ओभर खर्च	७,६६१,६७१	६,३००,८८३	७,६६१,६७९	६,३००,८८३
(घ) औषधी उपचार खर्च	१०,९४४,१५७	८,६६४,११५	१०,१४४,९४७	८,६६४,१२१
(ङ) बिदाको तलब	८,९३३,६३९	३,०७६,९३५	८,१७१,६३१	३,०७६,९३१
(च) नर्सी समय भत्ता	५,४४४,५६६	५,१११,९७७	५,७४५,८६६	५,१११,९४०
(छ) निवृत्तिभरण खर्च	१,१२३,११८	९०२,३६९	१,६६२,६१८	९०२,३६९
भत्ता :				
(क) लुगा भत्ता	१,६६६,०००	१,४४०,०००	१,६६५,०००	१,४४०,०००
(ख) दुध/दध सहुलियत	७,४१०,२१७	७,३९६,७२६	७,४१०,२१४	७,३९६,७२६
(ग) महंगी भत्ता	४,०३५,८२३	४,८२९,७९७	४,०३३,८२१	३,८२९,७९७
(घ) प्रोत्साहन भत्ता	-	३०५,१००	-	३०५,१००
(ङ) यातायात भत्ता	१,४४२,४५०	१,६६६,७३४	१,४४२,४३०	१,४६६,७३४
(च) सञ्चार/टेलिफोन भत्ता	१२०,०००	१८०,०००	१२०,०००	१८०,०००
(छ) मोबाइल भत्ता	-	१४२,८७१	-	१४२,८७१
भ्रमण खर्च				
(क) संचालक	४२६,९९४	३३४,०४१	४२६,९९४	३३४,०४१
(ख) सेवापरिषद्	१,०४१,१७६	९६६,९३०	९९६,६७१	८९२,३०५
(ग) अन्य	३,६०३,६६१	४,२८१,०४८	३,६००,६६१	४,२८१,०१८
समिति सत्कार खर्च				
(क) संचालक	२६८,७१४	२९९,८५५	१९८,७१४	२९९,८३२
(ख) सेवापरिषद्	७०६,९५८	८४२,४८४	७०६,९५८	८४२,४८४
(ग) पशुपूर्ति	-	१९६,२९६	-	१९६,२९५
(ङ) पर्व/विहार खर्च	४५१,११५	४६०,१७२	४५१,११५	४६०,१७२
(च) उप समिति	-	५,१२४	-	५,१२४
(छ) अन्य	३,११८,३२७	३,६८०,२१५	२,९८६,२९७	१,४८३,७८६
कर्मचारी ताम खर्च	९,७८७,२९८	३,८२६,२९०	१,७८७,२९८	४,८२६,२९०
संचय कोष अनुदान	८,२२६,७४१	७,६६०,३६२	८,३२६,७४१	७,६६०,३६२
भाडा	३१६,६२४	३६१,५१७	३१२,६२४	२९४,५६०
पानी तथा बिजुली	१४३,६६२	८९,२२२	१४३,६६२	८९,२२२
टिकट, तार, टेलिफोन	९००,९५६	१,६७४,५६३	८४१,९८९	१,६४०,७१४
मसलन्द छपाई	४,७३३,६२२	३,५६८,४६६	२,६३६,४५८	२,६६७,७३०
इन्धन सवारी साधन	४,६७८,४२१	४,६०८,९२२	४,४७७,४४४	४,८२४,९६४
मोटर मर्मत खर्च	३,४९१,८३३	३,७७६,४८५	३,४९१,८३३	२,७७९,४८४
भवन मर्मत खर्च	२४३,३०५	१,०७२,७७८	२४३,३०५	१,०७२,३३८
अन्य मर्मत खर्च	९८८,४३४	३,२६९,४३२	९८८,४३४	२,२७९,४३२
विज्ञापन शुल्क	-	५,०००	-	५,०००
कार्यालय सञ्चालन खर्च	४२,३१०	४२,६०९	-	-
तालिम तथा अवलोकन खर्च	२०,३४०	६४५,६६०	२०,३४०	२४४,६६०
सञ्चालक बैठक शुल्क	४३०,६००	१,१०७,०००	४८३,०००	१,०७४,०००
लेखा परीक्षण शुल्क	९०७,५००	८७१,५००	८२७,५००	५९३,६००
प्राविधिक/परामर्श शुल्क	-	-	-	-
उप समिति शुल्क	७०१,१००	६३१,१५०	२०१,१००	५३१,३५०
पशुपूर्ति शुल्क	१३९,६६०	२,६३४,६०५	१२९,६६०	२,६३४,६०५
सल्लाहकार शुल्क	२,११०,६१०	७४४,८६०	२,०२९,६१०	३७८,८६०
सूचना प्रकाशन	२,६२१,३३६	४,०६८,०८२	२,९२१,३३६	१,०६८,०८१
बैंक कमिसन	१६७,१६८	२६१,४५७	१६३,२९६	२५०,२९३
स्थानीय अजित सामान	१,०३४,०४०	१,११२,३४४	१,०३४,०४०	१,११२,३४४
पत्र पत्रिका	१४८,११८	३०४,०५८	१४८,११८	३०४,०५८
कर्मचारी कल्याण खर्च	१२५,७८२	२२३,०८७	१२५,७८२	२२३,०८७
कर तथा दस्तुर	२,१४०,७६१	६,६१२,३४३	४,१४०,७६८	३,६१२,०४२
बिमा खर्च	४४,६४८,९०२	६०,७१९,७१७	४४,६४८,९०२	६०,७१९,७१७
सेवा पुरस्कार	-	७६,७००	-	७६,७००
हस्तलाई खर्च	१,३०६,१८९	१,१०९,४९५	१,३०६,१८९	१,१०९,४९५
मिल्क खर्च	९४९,९४०	४५४,४९१	१४९,९४०	२४४,४९१
वार्षिकोत्सव खर्च	६,८७०,१३८	८४४,१९८	६,८३०,१३८	८४४,१९८
यातायात खर्च	१४२,८५८	१४३,३००	-	-
विविध खर्च	१८१,६६०	२४०,४०३	-	-
अल्पाहार खर्च	४०,०००	२०,०००	४०,०००	२०,०००
उपहार खर्च	-	६१,०००	-	६१,०००
बैठक सञ्चालन खर्च	६४३,६००	२,२१९,८००	६४३,६००	२,२१९,८००
सफ्टवेयर खर्च	१,६३४,६३५	४१८,७०५	१,६३३,६३५	४१८,७०५
सेमिनार खर्च	२३,०९५	१३०,६२२	२३,०९५	१३०,६२२
साधारण सभा खर्च	४४३,२६४	४०१,४८६	-	-
ISO and HACCP Certification	-	७७९,७००	-	७७९,७००
मर्मत खर्च	-	१८,०००	-	-
पुलिस खर्च	३२०,०००	१८०,०००	३२०,०००	१८०,०००
पूजा खर्च	२४,७२५	२४,३९५	-	-
जम्मा	३६८,४११,३०७	३६१,३९४,६१४	३५५,९२२,४१२	३५०,२५०,१९८

विषय सुची

१. संगठनात्मक जानकारी 2

२. वित्तीय विवरण तयार पार्दाका आधारहरू (Basis of Preparation) 2

२.१ अनुपालन सम्बन्धि (Statement of Compliance) 2

२.२ रिपोर्टिङ्ग अवधि (Reporting period) 3

२.३ कार्यात्मक र प्रस्तुतीकरण मुद्रा (Functional and Presentation Currency) 3

२.४ अनुमान, धारणा तथा स्वविवेकको प्रयोग (Use of Estimates, Assumptions and Judgments) 3

२.५ निरन्तरताको आधार (Going Concern) 3

२.६ लेखा नीतिहरूमा परिवर्तन (Changes in Accounting Policies) 4

२.७ घोषणा (Reporting Pronouncements) 4

2.7.1. NFRS 9 : Effective Interest Rate 4

2.7.2. वित्तीय सम्पत्तिमा हानी नोक्सानी ('Financial Instruments'-Impairment) 4

२.८ NFRS कार्यान्वयनको सीमितता (Limitation of NFRS Implementation) 5

३. महत्वपूर्ण लेखांकन नीतिहरू (Significant Accounting Policies) 5

३.१ मापन तथा लेखाङ्कनको आधार (Basis of Measurement) 5

३.२ नगद तथा नगद समान (Cash and Cash equivalent) 6

३.३ वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय दायित्वहरू (Financial Assets and Financial Liabilities) 6

३.४ सम्भावित दायित्व (Contingent Liabilities) 10

३.५ सम्पत्ति तथा उपकरण (Property and Equipment) 11

३.६ लगानी उद्देश्यका स्थिर सम्पत्ति /लगानी 12

३.७ आयकर (Income Tax) 12

३.८ व्यवस्था, आकस्मिक सम्पत्ति/दायित्व (Provisions, Contingent assets/liabilities) 13

३.९ आयको पहिचान (Revenue Recognition) 13

३.१० कर्मचारी लाभ (Employees Benefits) 14

३.११ कर्मचारी बोनस व्यवस्था : 15

३.१२ अन्तिम मौज्दात (Closing Stock) 15

४. अन्य खुलासा तथा थप जानकारी (Disclosures and Additional Information) 15

४.१ वित्तीय जोखिम प्रवन्धन (Financial Risk Management) 15

४.२ संस्थाको सञ्चालन इकाइ सम्बन्धी जानकारी (Segment Reporting) 17

४.३ सम्बन्धित पक्षको जानकारी (Related Party Disclosures) 19

४.४ वित्तीय स्थितिको विवरणको मिति पश्चातका घटनाहरू (Events after reporting date) 20

४.५ कोष (Reserves) 21

१. संगठनात्मक जानकारी

ग्रामीण क्षेत्रका कृषकहरु बाट उत्पादित दुधको सुरक्षित बजारका साथै सहरी क्षेत्रका दुग्ध उपभोक्ताहरुलाई उच्च गुणस्तरयुक्त दुध तथा दुग्ध पदार्थहरुको आपूर्ती गर्ने उद्देश्यले तत्कालीन दुग्ध विकास बोर्डलाई संस्थान ऐन,२०२१ को व्यवस्था अन्तर्गत २०२६ साल श्रावण १ गतेको दिन दुग्ध विकास संस्थानमा परिणत गरिएको हो । यस संस्थानमा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेको छ । यस संस्थानले हालका दिनहरुमा दुध प्रशोधन तथा बिक्री वितरण कार्य, बिज उत्पादन कार्य गर्नुका साथै ९ वटा दुध तथा दुग्ध पदार्थ वितरण आयोजनाहरु संचालनमा ल्याएको छ ।

५० भन्दा बढि चिस्यान केन्द्रहरु संस्थान अन्तर्गत संचालित छन् । यि चिस्यान केन्द्रहरुले एक हजार भन्दा बढि सहकारी संस्थानहरुबाट दैनिक दुध संकलन गर्छन् । सकलन भएका दुधहरु संस्थानका आयोजनाहरु मार्फत प्रशोधन तथा बिक्रि वितरण हुन्छ (काठमाण्डौ दु.वि.आ, हेटौडा दु.वि.आ, बिराटनगर दु.वि.आ, लुम्बिनी दु.वि.आ, नेपालगज दु.वि.आ, जनकपुर दु.वि.आ, दुग्ध पदार्थ बिक्री वि.आ, धनगढि दु.वि.आ र पशु आहारा संस्थानका आयोजनाहरु हुन् ।
नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेको संस्थान भएता पनि आफ्नै कारोबारबाट नाफा घाटामा चल्नु पर्ने हुदा यसको आर्थिक सफलतालाई मुख्य सुचकको रुपमा लिनु पर्दछ । बिराटनगरमा रहेको स्किम मिल्क पाउडर प्लाण्टबाट दैनिक ३ मेट्रीक धुलो दुध उत्पादन भइरहेको छ । यस कारखानबाट डेरी व्हाइटनर, होल मिल्क पाउडर, स्किम मिल्क पाउडरतथा कन्डेन्स मिल्क उत्पादन गरी दुग्ध पदार्थको विविधिकरण गरिन्छ । हेटौडास्थित नेपाल सरकारबाट प्राप्त पशु आहारा उत्पादन कारखानाको संचालनबाट गाई र भैसीको दाना ४ टन प्रति घण्टा उत्पादनगरि व्यवसायिक रुपमा बिक्री वितरण गरिन्छ ।यसको अलावा दुध अभिवृद्धि कार्यक्रम अन्तर्गत कृषक भ्रमण तथा तालिमहरु गरिन्छ ।

सहायक कम्पनी

दोलखा दुग्ध उद्योग लिमिटेड मा संस्थानको ५१.१५ प्रतिशत शेयर लगानी रहेको छ ।

२. वित्तीय विवरण तयार पार्दाका आधारहरु (Basis of Preparation)

लेखामान बोर्ड नेपाल (ASB) ले सिफारिस गरे बमोजिम नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था (ICAN)बाट जारी गरिएको नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान (NFRS 2018)अनुरुप वित्तीय विवरणहरु तयार गरिएका छन्।

वित्तीय विवरणमा वित्तीय अवस्थाको विवरण, नाफा वा नोक्सानको विवरण र अन्य विस्तृत आयको विवरण, इक्विटीमा भएको परिवर्तनको विवरण, नगद प्रवाहको विवरण र लेखा सम्बन्धि टिप्पणीसमावेश छन् ।

२.१ अनुपालन सम्बन्धि (Statement of Compliance)

वित्तीय विवरण, नेपाल लेखामान बोर्ड (ASB) द्वारा प्रकाशित नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान (NFRS 2018) अनुसार तयार गरिएको छ । साथै, विभिन्न मितिमा नेपाल लेखामान बोर्ड (ASB) द्वारा जारी गरेको Carve-outs in NFRS with Alternative Treatment लाई अवलम्बन गरि तयार गरिएको छ ।

अन्यथा उल्लेख गरिएको बाहेक यी नीतिहरुको पालना निरन्तर रुपमा गरिएको छ ।

२.२ रिपोर्टिङ अवधि (Reporting period)

वित्तीय विवरण तयार पार्ने संस्थानले लेखामान बोर्ड नेपाल(ASB) ले घोषित गरेको NFRS अपनाएको छ। NFRS अनुसार वित्तिय विवरणहरु तयार गर्दा निम्न मितिहरुलाई ध्यानमा राखिएको छ।

वित्तीय विवरण	वि.स	ई.स
वित्तिय अवस्थाको विवरणको मिति	३१ असार २०८०	१६ जुलाई २०२३
रिपोर्टिङ अवधि	१ श्रावण २०७९ -३१ असार २०८०	१७ जुलाई २०२२-१६ जुलाई २०२३
तुलनात्मक वित्तिय अवस्थाको विवरणको मिति	३२ असार २०७९	१६ जुलाई २०२२
तुलनात्मक रिपोर्टिङ अवधि	१ श्रावण २०७८ -३२ असार २०७९	१६ जुलाई २०२१ -१६ जुलाई २०२२

२.३ कार्यात्मक र प्रस्तुतीकरण मुद्रा (Functional and Presentation Currency)

वित्तीय विवरणहरु संस्थानको कार्यात्मक मुद्रा, नेपाली रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएको छ।

२.४ अनुमान, धारणा तथा स्वविवेकको प्रयोग (Use of Estimates, Assumptions and Judgments)

NFRS को प्रावधान बमोजिम लेखा नीति अपनाएर वित्तीय प्रतिवेदन बनाउँदा NFRSले निर्दिष्ट गरे बमोजिम उपयुक्त तथा समुचित अनुमान (Estimate), धारणा (Assumption), तथा स्वविवेक (Judgement) हरुलाई आधार बनाइएको हुन्छ। संस्थानको व्यवस्थापनले उक्त अनुमान, धारणा तथा स्वविवेकको समयानुकुल पुनरावलोकन गरी आवश्यक भएको अवस्थामा NFRS ले निर्देशन गरे अनुसार समायोजन गर्ने गरेको छ।

वित्तीय विवरणको तयारीमा निम्न क्षेत्रमा अनुमान, धारणा तथा स्वविवेकको महत्वपूर्ण स्थान हुन्छ :

- वित्तीय उपकरणको बजार मूल्य (Fair Value of Financial Instruments)
- वित्तीय सम्पत्ति तथा दायित्वको वर्गीकरण (Classification of Financial Assets and Financial Liabilities)
- वित्तीय सम्पत्तिको नोक्सानी व्यवस्था (Impairment Losses on Financial Assets)
- गैर वित्तीय सम्पत्तिको नोक्सानी व्यवस्था (Impairment Losses on Non-Financial Assets)
- स्थिर सम्पत्ति तथा कार्यालय उपकरणको उपयुक्त प्रयोग अवधि (Useful Economic Life of Property and Equipment)
- आयकर तथा स्थगन कर (Taxation and Deferred Tax)
- सम्भावित दायित्व (Provisions for Liabilities, Commitments and Contingencies)
- परिभाषित लाभ दायित्व (Defined Benefit Obligations)

२.५ निरन्तरताको आधार (Going Concern)

व्यवस्थापनले आफ्नो व्यवसाय निरन्तर रुपमा (going concern basis) चलिरहन्छ, भन्ने क्षमताको समीक्षा गरेको छ। व्यवसाय, भविष्यमा अनवरत रुपमा चलिरहनको लागि व्यवस्थापनसँग पर्याप्त स्रोतहरु छन् भनी विश्वस्त छ। व्यवस्थापनलाई यस वर्ष तरलताको समस्याले गर्दा, सञ्चालन खर्च र उपदान खर्च समयमा भुक्तानी गर्न नसकेको अवस्था छ तर यी समस्या समाधान गर्न व्यवस्थापनले सरकार संग सहुलियत Working Capital Loan को प्रस्ताव गरेको छ, साथै कर्मचारी खर्च कम गर्न कर्मचारीलाई VRS Scheme मार्फत Voluntary Retirement गर्न पनि सहुलियत ऋण माग गरिएको छ। व्यवस्थापनले अवलम्बन गरेको यो नीतिले तरलताको समस्या समाधान हुने तथा निरन्तरताको आधारमा फरक नपर्नेमा व्यवस्थापन विश्वस्त छ। यसप्रकारले संस्थानको वित्तीय विवरणहरु निरन्तरताको आधार (going concern basis) मा बनाइएको छ।

यस संस्थानको व्यवस्थापनले संस्थानको निरन्तर सञ्चालन हुन सक्ने क्षमताको मूल्याङ्कन गर्दा संस्था अविछिन्न रुपमा सञ्चालन हुन सक्ने पाएको छ। साथै, व्यवस्थापनले संस्थानको अविछिन्न रुपमा

सञ्चालन हुन सक्ने क्षमतामा ह्रास पुर्याउने खालको कुनै घटना वा अवस्था पाएको छैन । तसर्थ वित्तीय विवरण संस्थानको निरन्तरता र अविछिन्नतामा आधारित रहेर तयार गरिएको छ ।

२.६ लेखा नीतिहरुमा परिवर्तन (Changes in Accounting Policies)

संस्थानले NFRS २०१४ को अनुरुप लेखा नीतिहरू लागु गरिसकेको छ लेखा नीतिहरू लगातार लागु हुन्छन, यदि कुनै परिवर्तन भएमा सम्भव हदसम्म वित्तीय असरको खुलासा गरिन्छ । जब नीतिहरू रिपोर्टिंग फ्रेमवर्क (NFRS) द्वारा निर्देशित हुँदैनन, अन्य रिपोर्टिंग मापदण्डहरू र सामान्यतया स्वीकृत लेखा सिद्धान्तहरू अनुसरण गरिन्छ ।

२.७ घोषणा (Reporting Pronouncements)

संस्थानले वित्तीय विवरण तयार पार्नका लागि Accounting Standard Boardले घोषित गरेको NFRS २०१८ लाई लागु गरेको छ । साथै तल उल्लेख गरिएको Carve-outs in NFRS with Alternative Treatment लागु गरेको छ ।

2.7.1. NFRS 9 : Effective Interest Rate

Existing Provision

Effective interest rate is the rate that exactly discounts estimated future cash payments or receipts through the expected life of the financial asset or financial liability to the gross carrying amount of a financial asset or to the amortised cost of a financial liability.When calculating the effective interest rate, an entity shall estimate the expected cash flows by considering all the contractual terms of the financial instrument (for example,prepayment,extension,call,and similar options) but shall not consider the expected credit losses.The calculation includesall fees and points paid or received between parties to the contract that are an integral part of the effective interest rate,transaction costs, and all other premiums or discounts.There is a presumption that the cash flows and the expected life of a group of similar financial instruments can be estimated reliably. However, in those rare cases when it is not possible to reliably estimate the cash flows or the expected life of a financial instrument (or group of financial instruments), the entity shall use the contractual cash flows over the full contractual term of the financial instrument (or group of financial instruments).

Carve Out (Alternative treatment)

Effective interest rate is the rate that exactly discounts estimated future cash payments or receipts through the expected life of the financial asset or financial liability to the gross carrying amount of a financial asset or to the amortised cost of a financial liability.When calculating the effective interest rate, an entity shall estimate the expected cash flows by considering all the contractual terms of the financial instrument (for example,prepayment, extension, call, and similar options) but shall not consider the expected credit losses. The calculation includes all fees and points paid or received unless it is immaterial or impracticable to determine reliably, between parties to the contract that are an integral part of the effective interest rate,transaction costs, and all other premiums or discounts. There is a presumption that the cash flows and the expected life of a group of similar financial instruments can be estimated reliably. However in those rare cases when it is not possible to reliably estimate the cash flow or the expected life of a financial instrument (or group of financial instruments), the entity shall use the contractual cash flows over the full contractual term of the financial instrument (or group of financial instruments).

2.7.2. वित्तीय सम्पत्तिमा हानी/नोक्सानी ('Financial Instruments'-Impairment)

व्यवस्थापनले नेपाल लेखामान बोर्ड बाट प्रकाशित Para 5.5 Impairment को Carve Outs अनुसरण गरेको छ.

Carve Out Para 5.5 Impairment

A financial asset or a group of financial assets is impaired and impairment losses are incurred if, and only if, there is objective evidence of impairment as a result of one or more events that occurred after the initia recognition of the asset (a 'loss event') and that loss event (or events) has an impact on the estimated future cash flows of the financial asset or group of financial assets that can be reliably estimated. It may not be possible to identify a single, discrete event that caused the impairment. Rather the combined effect of several events may have caused the impairment. Losses expected as a result of future events, no matter how likely, are not recognised. Objective evidence that a financial asset or

group of assets is impaired includes observable data that comes to the attention of the holder of the asset about the following loss events.
(a) Significant financial difficulty of the issuer or obliger;

(b) A breach of contract, such as a default or delinquency in interest or principal payments;

(c) The lender, for economic or legal reasons relating to the borrower's financial difficulty, granting to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider;

(d) It becoming probable that the borrower will enter bankruptcy or other financial reorganisation;

(e) The disappearance of an active market for that financial asset because of financial difficulties; or

(f) Observable data indicating that there is a measurable decrease in the estimated future cash flows from a group of financial assets since the initial recognit ion of those assets, although the decrease cannot yet be identified with the individual financial assets in the group, including:

(i) Adverse changes in the payment status of borrowers in the group (eg an increased number of delayed payments or an increased number of credit card borrowers who have reached their credit limit and are paying the minimum monthly amoun t); or

(ii) National or local economic conditions that correlate with defaults on the assets in the gr oup (e.g. an increase in the unemployment rate in the geographical area of the borrowers, a decrease in property prices for mortgages in the relevant area, a decrease in oil prices for loan assets to oil producers, or adverse changes in industry conditions that affect-the borrower of the group)

NFRS 9 अन्तर्गतको हानी/नोक्सानी मापन विधि तल उल्लेख गरिएको छ ।

पहिलो तह, सक्रिय कर्जा: जब कर्जाहरू पहिला पहिचान हुन्छन, संस्थानले बाह्र महिनामा अपेक्षित कर्जा नोक्सानहरूमा आधारित व्यवस्था पहिचान गर्छ ।

दोस्रो तह, निष्कृय कर्जा: जब कर्जामा कर्जा जोखिमको उल्लेखनिय वृद्धि हुन्छ, संस्थानले कर्जाको उपयोगी समयभरी हुने व्यवस्था अभिलेख गर्छ ।

तेस्रो तह, बिग्रिएको कर्जा (Impaired Loans): यी कर्जामा कर्जाको उपयोग समय भरी हुने अपेक्षित हानि/नोक्सानी पहिचान गर्छ । यस तेस्रो तहमा संस्थानले कर्जाको परिशोधित मूल्यमा हानी/नोक्सानी घटाएर आएको खुद मूल्यमा ब्याज आम्दानी गणना गर्दछ ।

२.८ NFRS कार्यान्वयनको सीमितता **(Limitation of NFRS Implementation)**

जहाँ जानकारी पर्याप्त रूपमा उपलब्ध हुँदैन, र / वा यो विकास गर्न अव्यावहारिक हुन्छ, NFRS कार्यान्वयनमा त्यस्तो अपवाद सम्बन्धित सेक्सनमा नोट र खुलासा गरिएको छ।

३. महत्वपूर्ण लेखांकन नीतिहरू **(Significant Accounting Policies)**

३.१ मापन तथा लेखाङ्कनको आधार **(Basis of Measurement)**

निम्न उल्लेखित अवस्थामा बाहेक वित्तीय विवरणहरू ऐतिहासिक लागत अवधारणा (Historical Cost Convention) अनुरूप तयार गरिएका छन् ।

- वित्तीय उपकरणका फेयर भ्याल्यु र हानी / नोक्सानी
- स्थिर सम्पत्ति (जग्गा) लाई फेयर भ्याल्युमा मापन गरिएको छ ।
- परिभाषित लाभ दायित्व जहाँ, परिभाषित लाभ दायित्वको लागि खुद दायित्व परिभाषित लाभ दायित्वको वर्तमान मूल्यमा कुल जम्मा योजना सम्पत्ति घटाई बिमाङ्किक हानि/लाभ (actuarial

losses/gains) र ब्याज लागत (interest cost) र अतीतका सेवा लागत (pastservice cost) जोडेर पहिचान गरिएको छ ।

३.२ नगद तथा नगद समान **(Cash and Cash equivalent)**

नगद तथा नगद समान भन्नाले नगद, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको कल खातामा रहेको मौज्दात तथा अन्य अत्यधिक तरल लगानीलाई जनाउँदछ । यस अन्तर्गत खरिद गरेको अथवा प्लेसमेन्ट गरिएको समय पश्चात तीन महिना वा सोभन्दा कम अवधीमा परिपक्व हुने मौद्रिक सम्पत्ति अथवा प्लेसमेन्ट समेतलाई जनाउँदछ ।
नगद तथा नगद समानलाई वित्तिय अवस्थाको विवरणमा अपलेखित लागतमा राखिएको छ ।

३.३ वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय दायित्वहरु **(Financial Assets and Financial Liabilities)**

क) पहिचान **(Recognition)**

संस्थानले शुरुमा वित्तीय सम्पत्ति वा वित्तीय दायित्वलाई वित्तीय स्थितिको विवरणमा पहिचान गर्दछ, जब संस्थान *a party to the contractual Provisions* बन्छ । संस्थानले सुरुमा कर्जा तथा सापट, निक्षेपहरु र debt वित्तहरु / गौण दायित्वहरु जारी भएको मितिमा पहिचान गर्दछ जुन मिति संस्थानले इन्स्ट्रुमेन्टको contractual प्रावधानहरूको पार्टी बनेको मिती हो । इक्विटी इन्स्ट्रुमेन्ट, बन्ड र डिबेंचरमा लगानी गर्दा जब संस्थानले वित्तीय सम्पत्ति खरीद / प्राप्त गर्ने प्रतिबद्धता जनाउँछ तब ट्रेड मितिमा पहिचान गर्दछ । वित्तीय सम्पत्तिको नियमित खरीद र बिक्रीलाई व्यापार मितिमा पहिचान गरिन्छ ।

ख) वर्गीकरण **(Classification)**

१. वित्तीय सम्पत्ति
वित्तीय सम्पत्तिको वर्गीकरण तल उल्लेखित २ Test अनुसार गरिन्छ ।

व्यवसाय मोडल परीक्षण **(Business Model Test) :**
वित्तीयसम्पत्तिलाई होल्ड गर्नुको उद्देश्य के हो ? अनुबंधात्मक नगद प्रवाह प्राप्तगर्ने हो ? या बेच्नु हो ?

अनुबंधात्मक नगद प्रवाहको विशेषताको परीक्षण **(Contractual cash flows' characteristics test) :**

के वित्तीय सम्पत्तिबाट हुने नगद प्रवाह, सम्झौता सर्तहरूले निर्दिष्ट मितिहरूमा प्रिन्सिपल र प्रिन्सिपल रकममा ब्याजको भुक्तानीको मात्र हुन ? वा अरु केहि हो ?

माथि उल्लेखित २ Test अनुसार वित्तीय सम्पत्तिलाई तल दिइएको ३ वर्गमा वर्गीकरण गरिन्छ :

क) अपलेखित लागतमा *(At amortized cost)*

वित्तीय सम्पत्ति यस वर्गमा पर्दछ यदि तलको दुवै शर्तहरुपुरा हुन्छ :

Business Model Test पुरा भयो भने, अर्थात् तपाईंले वित्तीय सम्पत्ति केवल contractual नगद प्रवाह सङ्कलन गर्नका लागि राख्नु भएको छ (त्यसलाई बेच्नको लागि नभई), र
Contractual cash flows' characteristics test पुरा भयो भने, अर्थात् सम्पत्तिबाट भएको नगद प्रवाह मात्र प्रिन्सिपल र ब्याजको भुक्तानी हो ।
उदाहरण: Debt securities, Receivables, Loan & Advances to staff (कर्जा) ।

ख) अन्य विस्तृत आम्दानीको माध्यमबाट फेयर भ्यालुमा *(FVOCI)*

यदि एक वित्तीय सम्पत्तिले Contractual cash flows characteristics test पुरा गर्दछ र Business Model नगद प्रवाह संकलन गर्ने र वित्तीय सम्पत्ति बिक्री गर्ने हो भने यस्तो सम्पत्ति अनिवार्य रूपमा यस वर्गमा पर्दछ जब सम्म FVTPL विकल्प छनौट हुँदैन;
यदि तपाई स्वेच्छाले FVOCI मा केही इक्विटी उपकरणहरू मापन गर्ने रोज्न हुन्छ भने प्रारम्भिक पहिचानमा यो अपरिवर्तनीय चुनाव हो ।

ग) नाफा वा नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्यालुमा *(FVTPL)*

सबै अन्य वित्तीय सम्पत्तिहरू यस वर्गमा पर्दछन् ।
Derivative वित्तीय सम्पत्ति FVTPL मा स्वचालित रूपमा वर्गीकृत गरिन्छ ।
यसका अतिरिक्त, माथि २ वर्गहरूलाई ध्यान नदिई, तपाई यसको प्रारम्भिक पहिचान नाफा वा नोक्सानको माध्यामबाट फेयर भ्यालुमा वित्तीय सम्पत्तिलाई देखाउने निर्णय गर्न सकिनेछ ।

कर्मचारीलाई कर्जा तथा सापटि
संस्थानले कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको कर्जा तथा सापटिलाई Amortized Cost मा वर्गीकरण गरी मापन गरेको छ । यो कर्जा तिन किसिमको छ - घर कर्जा, मर्मत कर्जा र सामाजिक सापटि । ३%, ४% र ५% ब्याज दरमा संस्थानले कर्मचारीहरुलाई यि कर्जा प्रदान गरेको छ ।भविष्यको नगद प्रवाहलाई डिस्काउन्ट गर्न ८%, ९% र १०% ब्याज दर प्रयोग गरिएको छ ।

यि कर्जाको उचित मुल्य (Fair value) मुन वित्तीय स्थितिको स्टेटमेन्टमा प्रस्तुत हुन्छ, भविष्यको नगद प्रवाहलाई बजार ब्याज दर प्रयोग गरेर डिस्काउन्ट गरि गणना गरिन्छ । यस कर्जाको उचित मुल्य (Fair value) र फेस भ्यालु (Face value) निम्नानुसार छन् ।

आ.व.	उचित मुल्य	फेस भ्यालु
२०७७/७८	७०,४८८,१५७	९०,०३९,०६२
२०७८/७९	६०,१८६,२६७	८०,९४१,४४२
२०७९/८०	६१,०८३,११०	७५,१४४,७७५

२. वित्तीय दायित्व (Financial Liabilities)
NFRS 9 - "वित्तीय उपकरण"अनुसार वित्तीय दायित्वलाई सोको वर्गीकरणका आधारमा मापन गर्ने गरिन्छ । वित्तीय दायित्वहरुलाई निम्न दुई वर्गमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

- नाफा नोक्सान खातामा बजार मुल्य समायोजन हुने प्रकृतिका वित्तीय दायित्व*(FVTPL)*
  नाफा नोक्सान खातामा बजार मुल्य समायोजन हुने प्रकृतिका वित्तीय दायित्वहरुलाई उक्त दायित्व सृजना हुदा छोटो समयमा खरिद बिक्री गरी नाफागर्दै जाने भन्ने उद्देश्यले सृजित भएको हुन्छ । तसर्थ, नाफा नोक्सान खातामा बजार मुल्य समायोजन हुने प्रकृतिका वित्तीय दायित्वहरुको आवधिक मुल्याङ्कन गरिन्छ तथा यसरी मुल्याङ्कन गर्दा हुने फाइदा वा घाटालाई नाफा नोक्सान खातामा देखाइन्छ ।

- **Amortized Cost**मा मापन गरिएका वित्तीय दायित्व
  नाफा नोक्सान खातामा बजार मुल्य समायोजन हुने प्रकृतिका वित्तीय दायित्व बाहेक अन्य सबै वित्तीय दायित्वलाई Amortized Cost मा वर्गीकृत गरिएको छ ।

ग) मापन (Measurement)

प्रारम्भिक मापन (Initial Measurement)

वित्तीय सम्पत्ति वा वित्तीय दायित्व सुरुमा निम्न अनुसार मापन गरिनेछ :

फेयर भ्यालु : नाफा वा नोक्सानको माध्यमबाट फेयर भ्यालुमा वित्तीय सम्पत्तिलाई वा वित्तीय दायित्व

फेयर भ्यालु प्लस लेनदेन लागत : सबै अन्य वित्तीय उपकरणहरू (अपलेखित लागतमा वा अन्य विस्तृत आम्दानीको माध्यमबाट फेयर भ्यालुमा)

पछिको मापन (Subsequent Measurement)

पछिको मापन वित्तीय उपकरणको वर्गमा निर्भर गर्दछ ।

वित्तीय सम्पत्तिलाई पछि या त फेयर भ्यालुमा वा अपलेखित लागतमा मापन गरिनेछ ।

फेयर भ्यालु विकल्प लागू नगरेसम्म वित्तीय दायित्वहरूलाई अपलेखित लागतमा मापन गरिन्छ ।

घ) वित्तीय सम्पत्ति र दायित्वहरूलाई पहिचानबाट हटाइने (De-recognition)

वित्तीय सम्पत्तिहरूलाई पहिचानबाट हटाइने (De-recognition)

कुनै वित्तीय सम्पत्ति (वित्तीय सम्पत्तिको भाग वा सामुहिक समान वित्तीय सम्पत्तिको भाग) बाट नगद प्रवाह लिने अधिकार समाप्त हुन्छ भने उक्त सम्पत्तिलाई पहिचानबाट हटाइने छ । यदि सम्पत्ति स्थानान्तरणको साथै उक्त स्थानान्तरण पहिचान हटाउनको लागि योग्य हुन्छ भने संस्थानले सम्पत्तिलाई पहिचानबाट हटाउँदछ ।

यस्तो हस्तान्तरण गरिएको वित्तीय सम्पत्तीमा कुनै ब्याजो छ कि संस्थान द्वारा बनाइएको वा कायम राखीएको मान्यता को लागि योग्य छ, एक अलग सम्पत्ति वा दायित्व को रूपमा मान्यता प्राप्त। एक वित्तीय सम्पत्तिको पहिचान हटाउँदा, सम्पत्तिको मूल्य, र

क) प्राप्त Consideration र

ख) कुनै पनि संचयी लाभ वा घाटा जुन अन्य विस्तृत आम्दानीमा लेखाइन थियो,

संस्थान कारोबार मा प्रवेश गर्दछ जहाँ संस्थानको वित्तीय स्थितिको स्टेटमेन्टमा लेखाइन गरेको सम्पत्ति हस्तान्तरण गर्दछ, तर हस्तान्तरण गरेको सम्पत्तिको या त सबै वा ठोस रूपमा सबै जोखिम र इनाम राख्दछ ।यदि सबै वा ठोस रूपमा सबै जोखिम र इनामहरू राखिन्छन् भने, तब स्थानान्तरण सम्पत्ति पहिचानबाट हटाइँदैन । सबै वा ठोस रूपमा सबै जोखिम र इनाम राखिने सम्पत्तिको स्थानान्तरणमा पुन: खरीद कारोबार समावेश हुन्छ ।

ङ) वित्तीय दायित्वहरूलाई पहिचानबाट हटाइने (De-recognition)

दायित्वको जिम्मेवारी पूर्ण रूपमा राफसाफ, रद्द वा म्याद समाप्त भएमा, वित्तीय दायित्वहरूलाई भिन्न शर्तमा र अहिलेको शर्तलाई परिमार्जित गरि छुट्टै दायित्व सिर्जना हुन्छ भने पहिलेको दायित्वलाई पहिचानबाट हटाईन्छ । उक्त वित्तीय दायित्वको मूल्य (Carrying Value)र नयाँ सिर्जना भएको दायित्वको भिन्नतालाई नाफा नोक्सान विवरणमा अभिलेख गरिन्छ ।

३.३.१ फेयर भ्यालुको निर्धारण (Determination of Fair Value)

"फेयर भ्यालु" त्यो मूल्य हो जुन क्रमिक लेनदेन गर्ने बजार सहभागीहरूबीच मापन मितिमा सम्पत्ति बेच्दा लिइन्छ वा दायित्व हस्तान्तरण गर्दा तिरिन्छ । फेयर भ्यालुको मापन सम्पत्ति बेच्दा गर्ने लेनदेन वा दायित्व स्थानान्तरण गर्नेतल उल्लेखित ठाउँमा अनुमानको आधार हुन्छ :

१. सम्पत्ति र दायित्वको मुख्य बजारमा वा

२. मुख्य बजार नभएको खण्डमा, सम्पत्ति र दायित्वको सबैभन्दा नाफादायक बजारमा

वित्तीय विवरणमा मापन वा वर्गीकृत गरिएका सम्पूर्ण सम्पत्ति र दायित्वहरुलाई फेयर भ्यालुको क्रम अनुसार तुल्य (Fair Value Hierarchy) तल वर्णन गरिएको छ ।

तह १- वित्तीय उपकरण
ती उपकरण जहाँ मूल्य निर्धारण गर्न प्रयोग गरिएको आधारहरु समान (identical) सम्पत्ति र दायित्वको लागि सक्रिय बजारबाट निकालेको असमायोजित सूचिकृत मूल्य हो र मापन मितिमा बैंकको पुग्ने पहुँच छ । बैंकले बजारलाई सक्रिय तब मान्दछ जब समान सम्पत्ति वा दायित्वको मात्राहरु (Volume)र तरलताको आधारमा पर्याप्त व्यापार क्रियाकलाप हुन्छन् र सूचिकृत मूल्य उपलब्ध हुन्छ ।

तह २ -वित्तीय उपकरण
ती उपकरण जहाँ मूल्य निर्धारण गर्न प्रयोग गरिएको महत्वपूर्ण आधारहरु सिधा वा अप्रत्यक्ष रुपमा देखिने (observable)बजार तथ्याङ्कबाट आर्जित गरिन्छ र उपकरणको सम्पूर्ण जीवन अवधिभरि उपलब्ध हुन्छ । त्यस्तो आधारहरुमा उस्तै(similar)सम्पत्ति र दायित्वको सक्रिय बजारमा रहेको सूचिकृत मूल्य उस्तै (similar) उपकरणको लागि असक्रियबजारमा रहेको सूचिकृत मूल्य र अन्य देखिने (observable) आधारहरु र प्रतिफल (yield)लागु हुने अस्थिरता (implied volatility)र क्रेडिट स्प्रेड समावेश हुन्छ ।

तह ३ -वित्तीय उपकरण
ती वित्तीय उपकरण जहाँ एक वा एक भन्दा बढी अवलोकन गर्न नसकिने (unobservable)आधारहरु प्रयोग भई मापन हुन्छन् । बैंकले हरेक वित्तीय विवरण मितिमा एक एक तहको मूल्यांकन गर्दछ र वित्तीय विवरणको मितिमा तथ्यहरुको आधारमा उपकरणलाई पुन: वर्गीकरण गर्छ । बैंकले तल उल्लेखित तत्वहरुलाई वित्तीय सम्पत्तिको उचित मूल्यमा फेयर भेल्यु मापन गर्दछ ।

३.३.२ हानी नोक्सानी **(Impairment)**

व्यवस्थापनले नेपाल लेखमान बोर्ड बाट प्रकाशित NFRS 9 Para 5.5 Impairment को Carve Outs अनुसरण गरेको छ । संस्थानले हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्य (Reporting)मितिमा आफ्नो वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय सम्पत्तिको समूहमा हानी नोक्सानी भएको सङ्केत (Objective evidence)ले हानी नोक्सानी व्यवस्था गराउनु पर्ने वा नपर्नेको समिक्षा गर्नुपर्छ । रिपोर्टिङ मितिमा वित्तय सम्पत्तिहरु उचित मूल्यमा नाफा नोक्सान हिसाबमा वित्तीय सम्पत्तिमा हानी नोक्सानी भएको वा भइरहेको भनेर त्यसबेला मानिन्छ जब हानी नोक्सानी भएको सङ्केत (Objective evidence) सम्पत्ति पहिचान पश्चात् र हानी नोक्सानी भएको घटना (Loss event) बीचमा हुने एक वा एक भन्दा बढी घटनाले देखाउँछ र उक्त घटनाको प्रत्यक्ष असर वित्तीय सम्पत्ति वा सामुहिक वित्तीय सम्पत्तिले सिर्जना गर्ने अपेक्षित नगद प्रवाहमा पर्दछ ।

तल उल्लेखित सङ्केतहरुले वित्तीय सम्पत्तिहरुमा हानी / नोक्सानी भएको ठहर गर्दछ :
(a) Significant financial difficulty of the issuer or ob liger;
(b) A breach of contract, such as a default or delinquency in interest or principal payments;
(c) The lender, for economic or legal reasons relating to the borrower's financial difficulty, granting to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider;
(d) It becoming probable that the borrower will enter bankruptcy or other financial reorganisation;
(e)The disappearance of an active market for that financial asset because of financial difficulties; or
(f) Observable data indicating that there is a measurable decrease in the estimated future cash flows from a group of financial assets since the initial recognit ion of those assets, although the decrease cannot yet be identified with the individual financial assets in the group.

Amortized Costमा मापन गरिएको वितिय सम्पत्तिको हानी नोक्सानी

वित्तीय सम्पत्तिहरु जस्तै बैंकसगको रकम, कर्मचारीलाई प्रदान गरिएको कर्जा सापट,मुद्दति निक्षेप आदि लाई Amortized Costमा मापन गरिन्छ र Impairment भएमा यसको हानी नोक्सानी पहिचान गरिन्छ।

संस्थानले हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्य (Reporting)मितिमा आफ्नो वित्तीय सम्पत्ति र वित्तीय सम्पत्तिको समूहमा हानी नोक्सानी भएको संकेत (Objective evidence)ले हानी नोक्सानी व्यवस्था गराउनु पर्ने वा नपर्नेको समिक्षा गर्नुपर्छ । रिपोर्टिङ मितिमा वित्तीय सम्पत्तिहरु उचित मुल्यमा नाफा नोक्सान हिसावमा वित्तीय सम्पत्तिमा हानी/नोक्सानी भएको वा भइरहेको भनेर त्यसबेला मानिन्छ जब हानी नोक्सानी भएको संकेत (Objective evidence) सम्पत्ति पहिचान पश्चात् र हानी नोक्सानी भएको घटना (Loss event) बीचमा हुने एक वा एक भन्दा बढी घटनाले देखाउँछ र उक्त घटनाको प्रत्यक्ष असर वित्तीय सम्पत्ति वा सामूहिक वित्तीय सम्पत्तिले सिर्जना गर्ने अपेक्षित नगद प्रवाहमा पर्दछ ।

नेपाल सरकारबाट प्राप्त ऋण

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान (NFRS 2018) अनुसार वित्तीय उपकरण (Financial Instruents) लाई fair value मा देखाउनु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सस्थाले नेपाल सरकारबाट लिएको सहुलियत ऋण (५ प्रतिशत वार्षिक ब्याज दर) रु ३५ करोडलाई वित्तीय विवरणमा **face value** मा देखाइएको छ ।

३.४ सम्भावित दायित्व (Contingent Liabilities)

आन्तरिक राजस्व विभाग (ठुला करदाता कार्यालय) ले विभिन्न आ.व.मा संशोधित कर निर्धारण गरी आयकर बापत, अग्रिम कर कट्टी र मुल्य अभिवृद्धि कर बापत सस्थानलाई चित्त नबुभने गरी थप रकम माग गरेकोले संस्थान तल उल्लेखित आ.व.हरुमा प्रशासकिय पुनरावलोकन र राजस्व न्यायाधिकरण मुद्दामा गएकोले अन्तिम निर्णय नहुन्जेल तल उल्लेखित रकमहरु संस्थानको सम्भावित दायित्व रहने ।

आ.व.	मुद्दा	विवादित मु.अ.कर	विवादित आयकर	विवादित अग्रिम कर कट्टी
२०७४-७५	आन्तरिक राजस्व विभाग	४,२२६,६१३.००	१३,२८१,४६७.२९	नभएको
	राजस्व न्यायाधिकरण	४,२२६,६१३.००	२३,८८०,१४९.७१	नभएको
२०७३-७४	आन्तरिक राजस्व विभाग	४,४८७,९४०.००	१०,३४२,३०४.६९	२१,३८०,३८८.७८
	राजस्व न्यायाधिकरण	४,४८७,९४०.००	१६,६१५,४४५.६८	२१,३८०,३८८.७८
२०७२-७३	आन्तरिक राजस्व विभाग	१०,३०७,४४९.००	१४,८२३,७८३.००	११,४०८,४५८.००
	राजस्व न्यायाधिकरण	१०,३०७,४४९.००	४०,८५८,९२८.९२	११,४०८,४५४.००
२०७१-७२	आन्तरिक राजस्व विभाग	नभएको	९,४८५,८९९.१८	१०,८४६,०९२.००
	राजस्व न्यायाधिकरण	नभएको	२४,८९६,३१९.०१	१०,८५६,३६२.००
२०७०-७१	आन्तरिक राजस्व विभाग	नभएको	IRD अनुसार घाटा = रु.१६११४९३३८	
	राजस्व न्यायाधिकरण	नभएको	Self Return अनुसार घाटा= रु. ४०६३३४११.१३	

संस्थानले विवादित रकमको २५% आन्तरिक राजस्व विभागमा र राजस्व न्यायाधिकरणमा धरौटि जम्मा गरेको र हालसम्म सो बापतको रकम रु.६,३२,१९,३३८।२८ जम्मा भैसकेको ।

३.५ सम्पत्ति तथा उपकरण (Property and Equipment)

पहिचान तथा मापन (Recognition and Measurement)

सम्पत्ति तथा उपकरणको प्रारम्भिक मापन लागतमा गरिन्छ । लागतमा खरिद मूल्य तथा प्रत्यक्ष खर्चहरु र भविष्यमा सो सम्पत्ति नष्ट गर्ने वा हटाउने अवधिहरुमा अनुमानित खर्चको वर्तमान रकम पर्दछन् । सम्पत्तिमा पछि गरिएका खर्चहरुले भविष्यमा प्राप्त हुने आयमा वृद्धि हुने भएमा उक्त खर्चलाई पूँजीकरण गरिन्छ । निरन्तर हुने साधारण मर्मत खर्चहरु नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।
फरक आयु हुने सम्पत्तिका मुख्य भागहरुलाइ फरक रुपमा पहिचान गरी लेखाङ्कन गरिन्छ र सोही अनुसार ह्रासकट्टी गरिन्छ ।
सम्पत्तिहरुको अवशिष्ट मूल्य (salvage value), उपयोगी आयु तथा ह्रासकट्टी तरिका हरेक आर्थिक वर्षमा पुनर्विचार गरिन्छ र अघिल्लो अनुमान भन्दा फरक परेमा बाँकी अवधिमा समायोजन गर्ने गरी फरकको असर वित्तीय विवरणमा प्रदान गरिन्छ ।
सम्पत्ति वा सो को महत्वपूर्ण भागबाट पछि आर्थिक लाभ प्राप्त हुने अवस्था नरहेमा वा निसर्ग भएमा सम्पत्तिको अपहिचान गरिन्छ । उक्त सम्पत्तिको अघि सारिएको मूल्य र निसर्ग रकमको फरकलाइ सोही वर्षमा नाफा वा नोक्सान हिसाबमा लेखाङ्कन गरिन्छ ।

जग्गाको मुल्याङ्कन (Land Valuation)

संस्थानको नाममा रहेका विभिन्न जग्गा हरुलाई मिति १ श्रावण २०७४मा मूल्याङ्कन गरी रु १,९३,७०,५१,६८८ लाई जग्गा पुर्नमूल्याङ्कन कोषमा राखिएको छ ।

निर्माणाधीन सम्पत्ति

निर्माण चरणमा रहेका सम्पत्तिहरुलाई यस अन्तर्गत वर्गीकरण गरिन्छ । कार्य सम्पन्न भएपछि उपयुक्त शिर्षकमा सम्पत्ति रकमान्तर गरिन्छ र सोही मितिबाट ह्रासकट्टी गरिन्छ ।

उपयोगी आयु

संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा सम्पत्ति तथा उपकरणहरुको उपयोगी आयुको पुनरावलोकन गरेको छ, जन अनुसारको आयु निम्न अनुसार रहेको छ । सोही अनुसार आर्थिक रुपमा समदरमा ह्रासकट्टी गरिन्छ । जग्गाको ह्रासकट्टी गरिदैन ।

शीर्षक	अनुमानित आयु (वर्षमा)
भवन	३०
मेशिनरिज	२०
सवारी साधन	५
कार्यालय सामान	१०
अन्य कारखाना सामान	४
फर्निचर फिक्चर तथा फर्निसिङ	६.६७

ह्रासकट्टि (Depreciation)

ह्रासकट्टिको पहिलेको विधि अनुसार छ महिने व्यवस्था बमोजिम ह्रासकट्टि गणना गरिन्थ्यो,नयाँ व्यवस्था अनुसार, नयाँ खरिद सम्पत्तिको हकमा ह्रासकट्टि गर्दा खरिद गरिएको महिनाको अर्को महिनाबाट सुरु गरिन्छ । जब सम्पत्तिहरुलाई निसर्ग गरिन्छ, ह्रासकट्टि गणना गर्दा निसर्ग गरिएको महिनाको अघिल्लो महिनासम्म गणना गरिन्छ

ह्रासकट्टिको विधि र अनुमानित उपयोगी आयु प्रत्येक रिपोर्टिंग मितिमा समीक्षा गरी आवश्यक परेमा समायोजन गरिन्छ ।

हानी नोक्सानी (Impairment)

सम्पत्तिको हानी नोक्सानी पनि प्रत्येक रिपोर्टिङ मितिमा समीक्षा गरिन्छ। सम्पत्ति तथा उपकरणहरूलाई त्यसको ह्रासकट्टि र हानी नोक्सानी कम गरी प्रस्तुत गरिन्छ।

पहिचानबाट हटाइने (Derecognition)

सम्पत्ति र उपकरणहरूलाई पहिचानबाट हटाइन्छ जब यसलाई डिस्पोजल गरिन्छ वा यसको प्रयोग वा डिस्पोजलबाट भविष्यमा कुनै आर्थिक लाभको आशा हुँदैन। सम्पत्ति र उपकरणको पहिचानबाट हुने लाभ वा नोक्सानी नाफा वा नोक्सानीमा समावेश गरीन्छ।

३.६ लगानी उद्देश्यका स्थिर सम्पत्ति /लगानी

लगानी उद्देश्यका स्थिर सम्पत्ति (Investment Property)
लगानी सम्पत्ति भनेको मालिक वा पट्टेदारद्वारा भाडा कमाउन वा पुँजीगत लाभप्राप्त गर्न वा दुवैको लागिराखिएको सम्पत्ति (जग्गा वा भवन – वा भवनको एक हिस्सा – वा दुवै) हो,
तर तलको बमोजिममा प्रयोग नभएको हुनुपर्छ।
(क) सामान वा सेवाहरूको उत्पादन वा आपूर्ति वा प्रशासनिक उद्देश्यको लागि प्रयोग भएको
(ख) व्यापारको सामान्य क्रममा बिक्री उद्देश्यको लागि प्रयोग गरिएको।

संस्थानले कुनै पनि सम्पत्तिलाई लगानी उद्देश्यका स्थिर सम्पत्तिको रुपमा पहिचान गरेको छैन।

लगानी
संस्थानले अन्य लगानी अन्तर्गत चितवन मिल्कस लिमिटेड, कृषि सामाग्री क. लि. र दोलखा डेरी उद्योगमा क्रमश रु २०,०००,०००।०० , रु ५,०००,००० र रु ५२,७५०,०००।०० लगानी गरेको छ। आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा दोलखा डेरीको वित्तिय विवरणहरुलाई संस्थानमा कन्सोलिडेसन गरिएको छ। दोलखा डेरीको लगानीलाई Cost मा लेखाङ्कन गरिएको छ। चितवन मिल्कस लिमिटेड र कृषि सामाग्री क. लि.को लगानी सम्बन्धी आधिकारीक कागजात नभएको कारणले लागतमा लेखांकन गरी Impairment गरिएको छैन।

३.७ आयकर (Income Tax)

कर खर्चमा चालुकर र स्थगन कर समावेश छन्। चालु कर र स्थगन करसिधै इक्विटीमा वा अन्य विस्तृत आयमा सम्बन्धित हदसम्म पहिचान नगरेसम्म नाफा वा नोक्सानमा पहिचान गरिन्छ।

क. चालु कर (Current Tax)

चालु आयकर दायित्व भन्नाले चालु आर्थिक वर्षमा गरिएको मुनाफाबाट आन्तरिक राजश्व विभागलाई तिर्नुपर्ने आयकर रकम हो। आयकर गणना गर्ने प्रयोजनका लागि उपयोग हुने करका दर तथा कर सम्बन्धी कानुन वासलात मिति लागु भएका दर हुन्। सोही अनुरुप चालु आयकरको गणना गर्दा आयकर ऐन २०५८ (संशोधन सहित) मा गरिएको व्यवस्था बमोजिम यस वर्षको नाफालाई आधा मानी गणना गरिन्छ। संस्थान विगत वर्षहरुमा Accumulated Loss रहेको र यस वर्षमा पनि Loss भएकोले चालुकर व्यवस्था गरिएको छैन।

ख. स्थगन कर (Deferred Tax)

आर्थिक वर्षको अन्त्यमा सम्पत्ति र दायित्वको कर आधार (tax base)र कितावी मूल्यको अस्थायी भिन्नताहरूमा स्थगन कर प्रदान गरिन्छ। स्थगन कर दायित्व तल बाहेकका सबै अस्थायी भिन्नताहरूका लागि पहिचान गरिएको छ।

- ख्याती, सम्पत्ति वा दायित्वको प्रारम्भिक पहिचान कारोबारमा उठेको स्थगन कर दायित्व, जुन व्यापार संयोजनबाट आएको होइन र कारोबारको मितिमा न त यसले लेखाङ्कन नाफा न त कर योग्य नाफा वा नोक्सानमा प्रभाव पार्दछ।
- सहायक कम्पनीमा लगानीसँग सम्बन्धित कर योग्य अस्थायी भिन्नताको हकमा जहाँ अस्थायी भिन्नताहरूको फिर्तामा नियन्त्रण गर्न सकिन्छ र भविष्यमा अस्थायी भिन्नताको फिर्ता नहुने सम्भावना देखिन्छ।

स्थगन कर सम्पत्तिको कितावी मूल्यलाई हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्य मितिमा पुनरावलोकन गरिन्छ र यति हदसम्म हटाइन्छ कि पर्याप्त कर योग्य नाफाले स्थगन कर सम्पत्तिको एक वा पूरै भाग भविष्यमा प्रयोग गर्ने सम्भावना हुँदैन। प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्य मितिमा अपरिचित स्थगन कर सम्पत्तिहरूको पुनःमूल्याङ्कन गरिन्छ र त्यो हदसम्म पहिचान गरिन्छ जहाँ भविष्यको करयोग्य नाफाले स्थगन कर सम्पत्ति पुनः प्राप्त गर्न सम्भव हुन्छ।
आर्थिक वर्षको अन्त्य मितिमा लागू भएको वा लागू हुने कर दरको आधारमा, सम्पत्तिमा बेचिंदा वा दायित्व फिर्ता गर्दाको समयमा, स्थगन कर सम्पत्ति वा दायित्वलाई अनुमानित कर दर प्रयोग गरी मूल्याङ्कन गरिन्छ।
अन्य विस्तृत आम्दानीको विवरणमा क्रेडिट हुने वा व्यय हुने विभाजित नाफा/नोक्सान, बेच्नका लागि धारण गरिएको सम्पत्तिको फेयर भ्याल्युमा भएको पुनः मूल्याङ्कनबाट आउने कर बाहेकका चालु र स्थगत करलाई नाफा/नोक्सान विवरणमा कर लाभ वा खर्चको रूपमा पहिचान गरिन्छ। यी अपवादहरूलाई अन्य विस्तृत आम्दानीको विवरणबाट नाफा/नोक्सान विवरणमा सम्बन्धित स्थगन नोक्सान वा लाभमा पुनः वर्गीकृत गरिन्छ।

संस्थानले आफ्नो स्थगन कर सम्पत्तिलाई स्थगन कर दायित्वसँग तब मात्र समायोजन (offset)गर्छ जब संस्थानले खुद आधार (net basis) मा राफसाफ गर्ने आशय हुन्छ र समायोजन गर्ने कानूनी अधिकार हुन्छ।

३.८ व्यवस्था, आकस्मिक सम्पत्ति/दायित्व (Provisions, Contingent assets/liabilities)

यदि विगतमा भएका घटनाहरूको कारणले संस्थानको वर्तमान (कानूनी तथा निर्मित) दायित्वको सिर्जना भएमा, जसको सजिलै अनुमान लगाउन सकिन्छ र आर्थिक लाभ बाहिरिने सम्भावना भएमा व्यवस्थाको पहिचान गरिन्छ। जब दायित्वको सिर्जनामा मूल्य (time value of money)अर्थपूर्ण वा प्रमुख हुन्छ तब बैंकले कर दर प्रयोग गरी हालको दायित्व दरको प्रतिबिम्ब देखाउन अपेक्षित नगद प्रवाहको discounting गर्दछ। व्यवस्थासँग सम्बन्धित खर्चलाई नाफा/नोक्सान विवरणमा अन्य संचालन खर्चमा फिर्ता रकम (केही भए) लाई घटाइ देखाइएको छ।

३.९. आयको पहिचान (Revenue Recognition)

अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक, संस्थानले आम्दानीलाई NFRS 15 को प्रावधान बमोजिम पहिचान, मापन तथा लेखाङ्कन गर्ने गरेकोछ।संस्थानका आम्दानीहरु निम्न बमोजिम छ।

क. बिक्री आम्दानी

संस्थानको आ.व ७९/८० मा जम्मा बिक्री आम्दानी ३,६१८,७१३,१६९ रहेको छ । बिक्री आम्दानी सम्बन्धि विस्तृत विवरण तल उल्लेख छ ।

बिक्री आम्दानी	२०७९.८०	२०७८.७९	२,०७७.७८
क. दुध बिक्री :			
(क) खुल्ला दुध			२५,४४६,०४८
(ख) प्याकेट दुध	१,९५६,०३३,३७१	१,७८२,४४८,३६५	१,६८५,९९५,६९१
(ग) खुल्ला होल मिल्क	५८,८००,६३६	४२,३४१,८७३	२,९८४,०७३
(घ) प्याकेट होल मिल्क	३७६,४४१,७७८	५१३,११८,८५९	५२१,२२९,३९५
(ङ) प्याकेट गाईको दुध	३१८,०२२,५६०	३२७,९६९,६५९	३४७,८६५,२७५
(च) फिस मिल्क	१४,९७८,६२२	१९,१२०,०८३	१४,३९०,९८६
(छ) टि मिल्क	२२,६६२,३८८	५५,६६०,१३९	३३,६०८,०३३
जम्मा	२,७४३,९४०,२८६	२,७४०,७१९,१७८	२,६४२,८१९,५००
ख. दुग्ध पदार्थ बिक्री :	७६८,९३७,५५८	१,००८,६१५,८२१	९८४,३३६,९३१
ग. दाना बिक्री	१०५,७९३,३२६	११०,३६१,१२०	११७,७३६,२७८
कुल जम्मा	३,६१८,७१३,१६९	३,८८९,६९६,१२९	३,७४४,९३२,८०९

खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग यस संस्थानको नियामक निकाय हो ।

३.१० कर्मचारी लाभ (Employees Benefits)

क. अल्पकालीन कर्मचारी लाभ (Short Term Employee Benefits)

तलब, भत्ता, बिदा बापतको रकम भुक्तानी, नाफामा आधारित बोनस तथा प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको १२ महिना भित्र भुक्तानी गरिने अन्य सुविधाहरु अल्पकालीन कर्मचारी खर्च अन्तर्गत पर्दछन । यस प्रकृतिको खर्चको लेखाङ्कन कर्मचारीले सेवा प्रदान गरेकै अवधिमा गरिन्छ ।

ख. परिभाषित योगदान योजना (Defined Contribution Plan)

परिभाषित योगदान योजना रोजगार पछि प्राप्त हुने लाभ योजना हो जसमा संस्थानले कुनै निश्चित गरिएको रकम छुट्टै बैंक खाता /कोषमा योगदान गर्छ । NAS 19"कर्मचारी सुविधा" अनुसार यस्ता योजनामा यदि कोषले भविष्यमा कर्मचारीको दायित्व भुक्तानी गर्ने समयमा पर्याप्त सम्पत्ति नभएर भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्थामा संस्थानलाई सो भुक्तानी पुरा गर्न कुनै थप कानुनी अथवा निर्मित दायित्व सृजना हुँदैन । परिभाषित योगदान योजनामा कर्मचारीले संस्थानलाई दिएको सेवाको अनुपातमा रोजगार दाताले तिर्नु पर्ने योगदानलाई कर्मचारी खर्च भनेर र भुक्तानी गर्न बाँकी योगदानलाई अन्य दायित्वको रुपमा अभिलेख गरिन्छ ।

ग. परिभाषित लाभ योजना (Defined Benefit plan)

परिभाषित लाभ योजना, परिभाषित योगदान योजना बाहेकका अन्य रोजगार पछि प्राप्त हुने सेवा सुविधा हो । यसर्थ NAS 19 बमोजिम कर्मचारी उपदान र संचित बिदा बापतको रकमलाई परिभाषित लाभ योजनामा राखिएको छ ।

उपदान र सञ्चितको बिदा अन्तर्गत दायित्वको निर्धारण गर्न प्रत्येक वर्ष बिमाङ्किक मुल्याङ्कन गरिन्छ । वित्तीय अवस्थाको विवरणमा परिभाषित लाभ योजनाको सम्बन्धमा पहिचान गरिएको दायित्व, परिभाषित लाभ दायित्वको, वर्तमान मूल्यमा योजना सम्पत्तिको फेयर भ्यालु घटाएर, बिमाङ्किक हानी / लाभ र अतितका सेवाको लागत समायोजन गरेर निर्धारण गरेर आएको दायित्व हो । हरेक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा परिभाषित लाभ दायित्वलाई बिमाङ्कको "projected unit credit" विधी प्रयोग गरेर गणना

गर्दछ । बिमाङ्कीक धारणहरुको परिवर्तन र अनुभव समायोजनको कारणले आएको बिमाङ्किक लाभ हानीलाई अन्य विस्तृत आम्दानीमा पहिचान गरिन्छ । ब्याज लागत र वर्तमान सेवा लागतहरुलाई नाफा/नोक्सान विवरणमा पहिचान गरिन्छ ।

दुग्ध विकास संस्थानले Global Risk Management India बाट आ.व २०७९।८० को उपदान तथा बिदाको Actuarial Valuation गराएको छ । यसरी हिसाव भएको दायित्वलाई अन्य निकायमा जम्मा गरी राख्नुपर्नेमा सो अनुसार नगरी संस्थानले आफैं दायित्व बाँकेको छ । श्रम ऐन अनुसार प्रत्यक कर्मचारीले प्रत्यक वर्ष काम गरे बापत एक महिना बराबरको तलब उपदान पाउनुपर्नेमा दुग्ध विकास संस्थानले पाँच वर्षको कार्यअवधि नगाएका कर्मचारीको हकमा उपदान व्यवस्था गरेको छैन ।

३.११ कर्मचारी बोनस व्यवस्था :

दुग्ध विकास संस्थान यस आर्थीक वर्षमा घाटामा रहेको हुदा बोनस ऐन अनुसार बोनस व्यवस्था गरीएको छैन ।

३.१२ अन्तिम मौज्दात **(Closing Stock)**

दुध तथा दुग्ध पदार्थको अन्तिम मौज्दातलाई Net realizable मुल्य वा लागत मुल्य मध्यमा जुन कम हुन्छ सोहिलाई आधार मानी हिसाव गरीएको छ । विभिन्न आयोजनाहरुले बजार मुल्यमा मुल्यांकन गरेको दुध तथा दुग्ध पदार्थको मौज्दातलाई Net realizable मुल्य वा लागत मुल्यमा कम हुने मुल्यमा मुल्यांकन गर्दा अन्तिम मौज्दात ५१३,९६८,९२२ रहेको छ ।

४. अन्य खुलासा तथा थप जानकारी **(Disclosures and Additional Information)**

४.१ वित्तीय जोखिम प्रबन्धन **(Financial Risk Management)**

अवलोकन

संस्थानसँग यसको वित्तीय उपकरणहरूको प्रयोगबाट निम्न जोखिमहरू हुने खतरा छ

- क्रेडिट जोखिम
- तरलता जोखिम
- बजार जोखिम

यस नोटले माथिको प्रत्येक जोखिमको खतरा,जोखिमहरू मापन गर्न र प्रबन्ध गर्नका लागि संस्थानको उद्देश्य, नीति र प्रक्रियाहरू समावेश गर्छ ।

४.१.१ क्रेडिट जोखिम **(Credit Risk)**

क्रेडिट जोखिम भनेको संस्थानलाई वित्तीय नोक्सानको जोखिम हो । यस्तो जोखिम यदि एक ग्राहक वा एक वित्तीय उपकरणको समकक्षले सम्झौताको दायित्वहरू पुरा गर्न असफल भएमा आउँछ, र मुख्य रुपमा संस्थानको ग्राहकबाट प्राप्त गर्न बाँकि रकम र लगानी धितोहरुबाट आउँछ।

संस्थानले जोखिम न्यूनिकरण गर्नका निमित्त केवल श्रेय योग्य काउन्टरपार्टीसँग कारोबार गर्ने र पर्याप्त जमानत प्राप्त गर्ने नीति अपनाएको छ ।

क्रेडिट जोखिममा एक्सपोजर

वित्तीय सम्पत्तिहरू जस्तै ग्राहकबाट प्राप्त गर्न बाँकि रकमको Carrying Amountले अधिकतम क्रेडिट एक्सपोजर प्रतिनिधित्व गर्दछ। क्रेडिट जोखिमको अधिकतम एक्सपोजर रिपोर्टिंग मितिमा प्राप्त गर्न बाँकि रकमको विवरण निम्नलिखित छ ।

विवरण	७९।८०	७८।७९	७७।७८
सुरक्षित आसामी (Partially Secured)	२२३,९३७,३३५	१८५,६३३,२४१	१८१,१७५,१५२

यि आसामीहरु बैंक जमानतद्वारा सुरक्षित छन् ।

४.१.२ तरलता जोखिम (Liquidity Risk)

तरलता जोखिम यस्तो खतरा हो जुन संस्थानले यसको वित्तीय दायित्वहरूसंग सम्बन्धित आफ्नो दायित्व पुरा गर्न सामना गर्नुपर्दछ । तरलताको प्रवन्ध गर्ने संस्थानको दृष्टिकोण भनेको यो सुनिश्चित गर्नु हो कि यससंग दायित्व पुरा गर्न पर्याप्त रकम हुनेछ । यसको लागी व्यवस्थापन दुवै सामान्य र तनावपूर्ण अवस्थाको विचार गर्दछ । हाम्रो नगद प्रवाहमा एक महत्वपूर्ण कमीले सम्भावित व्यवसायको निरन्तरता जोखिम सिर्जना गर्न सक्दछ ।

वित्तीय दायित्वहरू निम्नलिखित छन ।

विवरण	७९/८०	७८/७९	७७/७८
व्यापारिक तिर्नपर्ने रकम	५६९,९०६,०८१	१६४,७७४,८१४	४६४,९४२,३७४
बोसरड्राफ्ट एभरेष्ट बैंक (Hypothecation)	४८,१४८,९७१	४२,४४८,९७१	१०१,५७३,८८२
मुद्दती धितोमा लिएको कर्जा	९७,४००,०००	१४१,४००,०००	१२४,४००,०००

किसानहरूलाई हरेक १५ दिनमा दुध खरिदको भुक्तानी दिनु पर्ने हुन्छ । दुध बिक्रीबाट नगद समयमानै प्राप्त भएपनि दुग्ध पदार्थको बिक्रीबाट नगद प्राप्त हुन समय लाग्छ । साथै दुग्ध पदार्थमा प्रशोधन/उत्पादन समय लाग्ने हुनाले पनि यसको बिक्री दुध जस्तै चाडो हुँदैन । किसानहरूलाई तुरुन्तै रकम भुक्तानी दिनु पर्ने हुनाले संस्थानमा तरलता जोखिम रहन्छ ।

४.१.३ बजार जोखिम (Market Risk)

बजार जोखिम बजारको मूल्यमा परिवर्तन हुने जोखिम हो यसले संस्थानको आय वा वित्तीय उपकरणहरूको मूल्यलाई असर गर्दछ । बजार जोखिम व्यवस्थापनको उद्देश्य, स्वीकार्य प्यारामिटरहरू भित्र रहि नाफा अनुकुलन गर्नु र बजार जोखिम खतराहरू प्रवन्धन र नियन्त्रण गर्नु हो ।

निजी क्षेत्र संग प्रतिस्पर्धा गरि कच्चा दुध संकलन तथा बजारिकरण गर्नु पर्ने भएको र साबिकको संकलन तथा बजार मात्र अब पर्याप्त नरहेकोले नयाँ सम्भावित Potential क्षेत्रहरु पहिचान गरि संकलन तथा बजारीकरणको दायरा फराकिलो गर्नुको साथै पहुँच बाहिरको संकलन क्षेत्रहरुमा संस्थानको मौजुदा संयन्त्रको विकास र क्षमता अभिवृद्धि गरि व्यवसाय/कारोबार विस्तार गर्ने आवश्यक छ ।

४.१.४ परिचालन जोखिम

परिचालन जोखिम भनेको संस्थानको प्रक्रिया, कर्मचारी, प्रविधि र पुर्वाधार, र क्रेडिट, बजार र तरलता जोखिम बाहेक बाह्य कारकसंग सम्बन्धित बिभिन्न प्रकारका कारणहरू जस्तै कानुनी र नियामक आवश्यकताहरू र सामान्यतया कर्पोरेट व्यवहारको स्वीकार्य मानकहरूबाट उत्पन्न हुने प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष घाटाको जोखिम हो ।परिचालन जोखिम संस्थानको सबै अपरेसनहरूबाट उत्पन्न हुन्छ।

संस्थानको परिचालन जोखिम निम्नलिखित छन् :

- उत्पादनमा सिजनल भेरियसन हुदाँ स्थानिय स्तरमा उत्पादित दुधबाट नियमित बजार व्यवस्थापन गर्न कठिनाइ हुने ।
- फ्लस सिजनमा खपत मन्दा बढि उत्पादन हुने दुधको व्यवस्थापनको लागि मौजुदा धुलो दुध कारखानाको क्षमतापर्याप्त नभएको । निजी क्षेत्रको ठुलो स्वदेशी धुलो दुध कारखाना पूर्ण क्षमतामा संचालनमा नआएको ।
- स्थानिय उत्पादनको धेरै कम मात्र दुध संगठित क्षेत्रमा आउने हुदाँ सोको पुर्ती गर्न महंगो धुलो दुध तथा मख्खनआयात गरि बजारलाई नियमित गर्नु पर्ने बाध्यता रहेकोले मौजुदा नेटवर्क र

पूर्वाधारको विकास एवम् विस्तार गरि आवश्यक खपत हुने दुग्ध स्थानीय स्तर मै संकलन गर्न सकिए मुनाफामुखि व्यवसाय संचालन गर्न सकिने ।

- पशुपालन तथा दुग्ध व्यवसायमा समयानुकूल मूल्य समायोजन नहुँदा व्यवसाय र युवा जनशक्ति पलायन भैरहेकोले मूल्य समायोजन आवश्यक देखिएको ।
- मौजुदा मेशिनरिज र ढुवानी साधनहरु पुराना भै Low Efficiency मा संचालन भैरहेकोले मर्मत सम्भार तथा ढुवानी कार्यमा अत्याधिक रकम खर्च भैरहेको र संस्थान सग पर्याप्त पुँजी नहुँदा सोको Renovation र Replacement हुन नसक्दा संस्थानमा थप आर्थिक भार परिरहेको ।
- संस्थानमा ७०० जना भन्दा बढि कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन् जसले गर्दा कर्मचारी खर्च बढि हुने र सो संग सम्बन्धित उपदान र बिदा खर्चहरुको पनि भार संस्थानमा पर्ने गर्दछ । उपदानको लागी संस्थानसंग छुट्टै सम्पत्तिको योजना नभएको कारण संस्थानलाई तरलताको जोखिम पर्दछ ।
- संस्थानका उत्पादन तथा कच्चा पदार्थहरु नाशवान प्रकृतिका भएको कारण यसको भण्डारण खर्च महंगो हुने र दुग्ध पदार्थहरुलाई चिस्योमा राख्नु पर्ने हुनाले चिस्यान केन्द्रको आवश्यक पर्दछ।

संस्थानको उद्देश्य आर्थिक क्षतिबाट जोगिन र समग्र लागत प्रभावकारिताको साथ संस्थानको प्रतिष्ठामा हुने क्षतिलाई रोक्न, परिचालन जोखिम प्रबन्धन गर्नु हो ।

४.२ संस्थानको सञ्चालन इकाई सम्बन्धी जानकारी **(Segment Reporting)**

सामान्य जानकारी

इकाई पहिचानको प्रकृया
संस्थानले व्यवस्थापनको दृष्टिकोणबाट आफ्नो ईकाइहरुको पहिचान गरेको छ । सो बमोजिम संस्थानले प्रत्येक आयोजनाहरुलाई आफ्नो ईकाइको रुपमा छुट्याएको छ । सो ईकाइ अन्तर्गत रहेको सम्पूर्ण व्यापारहरुलाई तथा सो बापत हुने खर्च तथा आम्दानी समेतलाई सोही ईकाइको वित्तीय विवरण प्रस्तुतीमा राख्ने गरिएको छ । सो प्रकृयामा संस्थानको कोष तथा आयकर बापतको खर्चलाई छुट्याइएको छैन । यसरी ईकाइ अनुसार बनाइने वित्तीय विवरणमा अन्तर ईकाइ कारोबारलाई समायोजन गर्ने गरिएको छ । संस्थानले आफ्नो आम्दानी देहायका प्रोडक्टहरुबाट प्राप्त गर्दछ

क) दुग्ध बिक्री
ख) दुग्ध पदार्थ बिक्री
ग) दाना बिक्री
घ) अन्तर शाखा बिक्री
ङ) विविध आम्दानी

निम्न लिखित तालिकाले संचालन ईकाइ (Segment) को जानकारी प्रदान गर्दछ :

रु

विवरण	के.का.	का.दु.वि.आ.	हे.दु.वि.आ.	वि.दु.वि.आ.	लु.दु.वि.आ.	ने.दु.वि.आ.	दु.प.उ.वि.वि.आ.	ब.दु.वि.आ.	ध.दु.वि.	पशु आहार	जम्मा
संचालन खर्च	०	१,६७४,३६४,२४८	६४४,१०३,११७	४३०,६६२,४२३	१६०,०३३,७४८	१०४,६४२,८९८	१२९,९६८,७९७	७४,३६५,८६५	१२७४५५,६५१	०	३,८०७,५१४,६६६
प्रशोधन खर्च	४३,१०५	३११,४७०,२५५	७८,९४५,११४	१७३,८९१,६३६	३२,६८८,३०४	६०,६८१,११०	१२४,७४९,७१७	२५,५४८,७३८	१७३६४४,५८७	४२,७३६,३२६	८९३,९९६,४४८
बिक्री खर्च	२,११६,०८७	३९,४७७,६३५	७५६२,५२८	१४,६७०,५८३	६,३०४,४२४	५,८२३,६३०	२४,७५२,४०३	४,५४६,९११	४६८४,४५८	९,४४४,३२५	१२८,४९६,९५१
प्रशासनिक खर्च	१४२,२७६,८७८	८९,५८०,६२५	६१,५२७,३१४	४६,२५६,३५५	३८,६१५,५३४	६,८०५,४४७	४१,६८३,६५७	१३,०२४,६८८	३,३५१,६५९	१०,०२१,५२५	४५३,२५१,९९७
उपदान खर्च व्यवस्था	१७,८२७,१६१	४३,३३७,९०८	(२,२६०,१८६)	२३,०३५,१३५	(१२,७०६,८११)	(१,६८३,६६३)	२६,४०५,११२	५,३३५,०६४	(१,४४८,२७१)	(४,५७८,७८२)	९३,२२९,३९२
ब्याज खर्च	२२,५२९,८५१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२२,५२९,८५१
ह्रास खर्च	४४२,८९४	११,३४८,९२४	३,३५६,०९२	१२,११७,८६६	६,६४९,४४१	५,२७७,२९५	३,५८८,८०२	३,०५७,२११	३,०५०,६००,	७८,७७७	४९,९३१,८८७
स्थगन कर आम्दानी	६,४७४,३९०										४,४७४,३९०
शुरु मौज्दात	०	६६,३००,७८१	७,२०९,९३४	२०,१९८,८८१	४,४४७,७४२	२,६०९,४४१	४८,५६७,६०३	१,३४२,६०३	२,६३१,६३३	२५६,१६३	१५७,६४७,६११
दुध तथा दुग्ध पदार्थ बिक्री	०	२,२४५,६४६,८६६	७३०,६०६,३०४	७५,४,०६५,९०३	१४३,७५२,७५८	६४,३११,३६६	३६८,३६८,१८४	७४,२३१,८६०	५२३४७,५३६	०	३,५१२,९११,८४३
विविध आम्दानी	२९,१०१,८९७४३	१,१२४,९६५८०	३२४,६८९७	१,०४८,३२३१४	८५,२४३१४४	३३०,५२०१०४	६४८,८४,६०१	९४,८८७१०६	५५७४५१७३४	१५७,९९०१८	३३,५५७,८९१
दाना बिक्री	०	४०,२४८,३५५	८,२४१,११३	३,१२१,८२५	५,२१२,०००	६६४,०००	३,१५०२२४	०	४२७०००	४६,६४४,१८८	१०७,७५३,३२६
अन्तिम मौज्दात	०	२०४,८८४,८८६	३०,१९६,३९२	४३,६३५,०८४	१०,२६४,३८२	६,८६९,७३५	६५,१४१,१५५	६,२०७,४७५	३,४८६,३४५	२२,९००	३९६,७४४,०५०

Note: Expenses are shown before adjustment of acturial valuation effects on leave.

४.३ सम्बन्धित पक्षको जानकारी (Related Party Disclosures)

संस्थानले व्यवसायको साधारण क्रममा नेपाल लेखामान मापदण्ड – NAS 24 (Related Party Disclosure) ले सम्बन्धित पक्ष भनि परिभाषा दिइएका पक्षसँग कारोबार गर्दछ जसको विवरण तल दिइएको छ ।

क) संचालक समिति

नाम	संस्थानसगको सम्बन्ध
डा. वेद बहादुर क्षेत्री	अध्यक्ष
डा. सूर्य प्रसाद पौडेल (सह–सचिव, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय)	सदस्य
डा. बालक चौधरी (नि. कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्रिय दुग्ध विकास बोर्ड)	सदस्य
पूर्ण प्रसाद न्यौपाने (उप–सचिव, अर्थ मन्त्रालय)	सदस्य
फणिन्द्र तिवारी दुग्ध व्यवसायी	सदस्य
हरिशरण घिमिरे दुग्ध उत्पादक कृषक	सदस्य
राजेन्द्र प्रसाद अधिकारी	नि–महाप्रबन्धक

४.३.१ सञ्चालक समिति, व्यवस्थापन समिति र सञ्चालक उप समितिको भत्ता र सुविधा

सञ्चालक समितिका सबै सदस्यहरु गैर कार्यकारी सदस्यहरु हुन् र कुनै पनि सदस्यलाई कार्यकारी तरहको सुविधा प्रदान गरिएको छैन (सञ्चालक समितिका सबै सदस्यहरुलाई रु ३,५०० प्रति बैठक प्रदान गरिन्छ (विभागीय प्रमुखहरुलाई टेलिफोन बापत मासिक १०००। संचालक सदस्यलाई टेलिफोन बापत मासिक ५०००। बैठक भत्ताको विवरण यस प्रकार रहेका छन्.

कारोबारको प्रकृति (बैठक भत्ता)	आ.व. २०७९/८०
सञ्चालक समिति भत्ता	४,८५,०००
उप समिति भत्ता	२०९,१००
पदपूर्ति भत्ता	१,३९,६६०
बैठक संचालक भत्ता	३,४३,५००
जम्मा	११,७७,२६०

४.३.२ महा प्रबन्धक र विभाग प्रमुखहरुलाई प्रदान गरिएको सेवा सुविधा

महा प्रबन्धक र विभाग प्रमुखहरुलाई मासिक प्रदान गरिएको तलब यस प्रकार रहेका छन्

नाम	प्रकार	रकम प्रति महिना
श्री राजेन्द्र प्रसाद अधिकारी	नि–महाप्रबन्धक	८५,५२१.५२
श्री दिपक सुवेदी	नि. प्रमुख बजार व्यवस्थापन विभाग	८१,२२६.१०
श्री गोविन्द राज जोशी	नि.प्रमुख गुण नियन्त्रण विभाग	८१,२२६.१०
श्री निलकण्ठ गौतम	नि.प्रमुख प्राविधिक व्यवस्थापन विभाग	८१,२२६.१०
श्री पुष्पमणि भट्ट	नि.प्रशासन व्यवस्थापन विभाग प्रमुख	७७,०७२.०३
श्री वासुदेव बस्नेत	नि.आर्थिक व्यवस्थापन विभाग प्रमुख	७४,०३५.८०
श्री टिकाराम सुवेदी	नि. प्रमुख आन्तरिक लेखा परिक्षण	७७,०७२.००

४.३.३ सहायक संस्थाको खरिद बिक्रि

संस्थाले दोलखा उद्योग लिमिटेडमा ५९.१६ शेयर लगानी गरेको छ । संस्थाले आ. व. २०७९।८० मा दोलखा डेरी सग खरिद बिक्री हटाईएको छ । काठमाडौं दुग्ध वितरण आयोजना(बालाजु) आ.व.२०७९।८० मा दोलखा डेरीलाई रु.७५३,५८३।७५ बिक्री गरेको, दु.प.बि.बि.आयोजनाले रु.४६,८१,३७०।१५ को दोलखा डेरीबाट खरिद गरिएकोमा संस्थानले (Consolidated Financial) मा यी खरिद बिक्री लाई गणेखाईएको साथै दु.प.बि.बि.आयोजनाले दोलखा डेरीलाई भुक्तानी दिनु पर्ने रकम रु.४,७९,४६८।४० र बालाजु आयोजनाले दोलखा डेरी बाट लिनु पर्ने रकम रु.२९,५०,०४६।०१ लाई पनि (Consolidated Financial) बाट हटाईएको।

४.४ वित्तीय स्थितिको विवरणको मिति पश्चातका घटनाहरु **(Events after reporting date)**

आर्थिक वर्षको अन्त्य देखि वार्षिक वित्तीय विवरण प्रकाशन वा जारी गर्न स्वीकृत नहुन्जेलको समयमावधिमा सो विवरणले पेश गरेको वित्तीय अवस्था सम्बन्धी थप जानकारी दिने वा उल्लेख्य असर पार्ने कुनै पनि अनुकुल वा प्रतिकुल घटनाहरुलाई वित्तीय स्थितिको विवरणको मिति पश्चातका घटनाहरु भन्ने गरिन्छ ।

आषाढ ३१, २०८० पछि र वित्तीय विवरण प्रकाशन वा जारी गर्न स्वीकृत नहुन्जेलको समयमावधि सम्म कुनै महत्वपूर्ण घटनाहरू घटेका छैनन् ।

४.५ कोष (Reserves)

४.५.१ सरकारी कोष/ जगेडा तथा कोषहरु

नेपाल सरकारबाट प्राप्त कोष तथा अनुदानलाई नेपाल सरकारको कोषमा देखाइएको छ। यस कोषमा रु ३६६,४२४,७९६.८४ रहेको छ। मित्र राष्ट्र र अन्य संस्थाबाट नेपाल सरकार हुँदै आएको अनुदानलाई जगेडा तथा कोषमा देखाइएको छ। यो कोषमा रु ३७,२५०,१०८ रहेको छ।

४.५.२ लाभांस (Dividend)

दुग्ध विकास संस्थान ऐन, २०२१ अन्तर्गत स्थापना भएको र यस संस्थानमा नेपाल सरकारको मात्र लगानी रहेको छ। साथै संस्थान हाल घाटामा रहेका कारण लाभास घोषणा गरीएको छैन।

डा. सुर्य प्रसाद पौडेल सदस्य	डा. बेद बहादुर क्षेत्री सदस्य	सि.ए. शिवहरि शर्मा लेखापरिक्षक	उप-महालेखापरिक्षक (बामदेव शर्मा अधिकारी)
डा. बालक चौधरी सदस्य	पुर्ण प्रसाद न्यौपाने सदस्य	फणिन्द्र तिवारी सदस्य	हरिशरण घिमिरे सदस्य
		बासुदेव बस्नेत नि. प्रमुख आर्थिक व्यवस्थापन विभाग	राजेन्द्र प्रसाद अधिकारी नि.महाप्रबन्धक